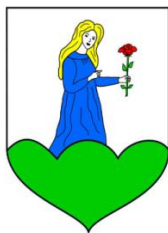

**Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło,
energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta
i Gminy Susz na lata 2021-2035
– projekt aktualizacji**

Zamawiający:

Gmina Susz
ul. Józefa Wybickiego 6
14-240 Susz

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu: Karolina Drzewiecka
Konsultant: Joanna Kaszubska
Analityk: Zuzanna Ciska

Spis treści

Wykaz skrótów	5
1. Podstawa prawna opracowania	6
2. Zakres opracowania	6
3. Ogólna charakterystyka gminy	7
3.1. Położenie administracyjne i geograficzne.....	7
3.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza.....	9
3.3. Środowisko przyrodnicze	12
3.4. Warunki klimatyczne	23
3.5. Charakterystyka zabudowy mieszkaniowej	27
4. Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego	29
5. Stan zaopatrzenia w ciepło.....	33
5.1. Stan obecny	33
5.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstw ciepłowniczych	36
5.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło.....	36
6. Stan zaopatrzenia w gaz	37
6.1. Stan obecny	37
6.2. Plany rozwojowe dla systemu gazowniczego na terenie gminy.....	40
6.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w gaz	40
7. Stan zaopatrzenia w energię elektryczną	40
7.1. Stan obecny	40
7.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstwa energetycznego	43
7.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną	44
8. Przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych	44
9. Cele Gminy Susz w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	46
10. Ocena zgodności planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych z Założeńiami oraz zasady monitorowania i oceny realizacji	46

11. Analiza możliwości wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii	48
11.1. Energia wiatru	48
11.2. Energia słoneczna	50
11.3. Energia geotermalna	52
11.4. Energia wodna	54
11.5. Energia z biomasy	55
11.5.1. Energia z lasów	56
11.5.2. Energia z sadów	57
11.5.3. Biomasa z drewna odpadowego z dróg	57
11.5.4. Biomasa ze słomy i siana	59
11.5.5. Biomasa pozyskana z upraw roślin energetycznych	61
11.6. Energia z biogazu	62
11.7. Zastosowanie Kogeneracji	65
11.8. Zastosowanie ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych	66
12. Prognoza zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz	68
12.1. Prognoza zapotrzebowania na ciepło	68
12.2. Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną	77
12.3. Prognoza zapotrzebowania na gaz	77
13. Współpraca z innymi gminami w zakresie gospodarki energetycznej	78
14. Powiązania założeń z dokumentami strategicznymi	80
15. Podsumowanie i wnioski – streszczenie w języku niespecjalistycznym	89
Spis tabel, rysunków i wykresów	91

Wykaz skrótów

art. – artykuł
As – arsen
B(a)P – benzo(a)piren
BG – instalacje biogazowe
c.o. – centralne ogrzewanie
c.w.u. – ciepła woda użytkowa
C₆H₆ – benzen
Cd – kadm
CEEB – Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków
CHP – kogeneracja energii cieplnej i elektrycznej
CO – tlenek węgla
CO₂ – dwutlenek węgla
DW – droga wojewódzka
Dz. U. – Dziennik Ustaw
Dz. Urz. – Dziennik Urzędowy
EMAS – System Ekozarządzania i Audytu
GJ – Gigadzul
GPZ – Główny Punt Zasilania
GUS – Główny Urząd Statystyczny
ha – hektar
km – kilometr
kV – kilowolt
kW – kilowat
kWh – kilowatogodzina
LED - (z angielskiego: Light-Emitting Diode) dioda elektroluminescencyjna
m – metr
M.P. – Monitor Polski
mm – milimetr
MTW – mała turbina wiatrowa
MV – megawolt
MVA – megawatoamper
MW – megawat
MWh – megawatogodzina
Ni – nikiel
nn – niskie napięcie
NO₂ – dwutlenek azotu
O₃ – ozon
oze – odnawialne źródła energii
p.p.t. – pod poziomem terenu
Pb – ołów
PGNiG – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo
pkt – punkt
PM – pył zawieszony
PN – EN ISO – Polska Norma wprowadzająca normę międzynarodową
PSG – Polska Spółka Gazownictwa
PV – panele fotowoltaiczne
S.A. – Spółka Akcyjna
SN – średnie napięcie
SO₂ – dwutlenek siarki
Sp. z o.o. – Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
szt. – sztuka
t – tona
UE – Unia Europejska
ust. – ustęp
WE – Wspólnota Europejska
WN – wysokie napięcie
ww. – wyżej wymienione
ze zm. – ze zmianami

1. Podstawa prawna opracowania

Podstawę prawną opracowania projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe stanowi art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2024 poz. 266), zgodnie z którym wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń. Sporządza się go dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata. Następnie na podstawie art. 19 ust. 8 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. 2024 poz. 266) rada gminy uchwała założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe.

Należy również wskazać, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

- planowanie i organizacja zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- planowanie i organizacja działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy,
- ocena potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Ponadto, zgodnie z zapisami art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 ze zm.), do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz.

2. Zakres opracowania

Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Projekt założeń określa:

- ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych;
- możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych;
- możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art.6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej;
- zakres współpracy z innymi gminami.

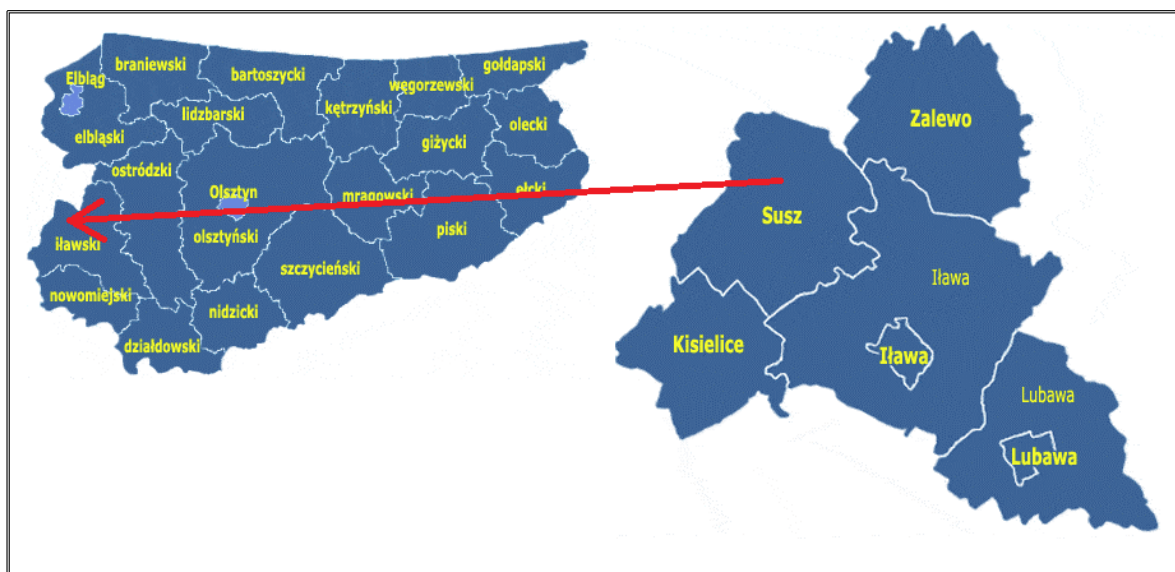
3. Ogólna charakterystyka gminy

3.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Susz to gmina miejsko-wiejska, zlokalizowana na terenie powiatu iławskiego, w województwie warmińsko-mazurskim. Powierzchnia gminy jest równa 25 905 ha, na którą składa się miasto Susz i 29 sołectw: Adamowo, Babięty Wielkie, Bałoszyce, Bornice, Bronowo, Brusiny, Chełmżyca, Czerwona Woda, Dąbrówka, Emilianowo, Falknowo, Grabowiec, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Jakubowo Kisielickie, Januszewo, Kamieniec, Krzywiec, Lubnowy Małe, Michałowo, Nipkowie, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Piotrkowo, Redaki, Różnowo, Rudniki, Ulnowo i Żakowice¹. Siedzibę gminy stanowi miasto Susz. Gmina sąsiaduje z:

- gminą Stary Dzierzgoń (powiat sztumski, województwo pomorskie),
- gminą Zalewo (powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie),
- gminą Iława (powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie),
- gminą Kisielice (powiat iławski, województwo warmińsko-mazurskie),
- gminą Prabuty (powiat kwidzyński, województwa pomorskie).

Rysunek 1. Położenie gminy Susz na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://gminy.pl/>

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski, gmina Susz zlokalizowana jest w obrębie trzech mezoregionów. Największa część gminy należy do Pojezierza Łasińskiego, natomiast pozostała obszar położony jest w zasięgu mezoregionów: Równina Iławska oraz Pojezierze Dzierzgońsko-Morąskie. Szczegółowe dane dotyczące położenia fizycznogeograficznego gminy Susz zawiera poniższa tabela.

¹ <https://susz.pl/pl/content/wykaz-so%C5%82ectw>

Tabela 1. Położenie Gminy Susz zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski

Gmina Susz			
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa		
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski		
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie		
Makroregion	Pojezierza Iławskie		
Mezoregion	Pojezierze Łasińskie	Równina Iławska	Pojezierze Dzierzgońsko-Morańskie

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/>

Podstawę infrastruktury drogowej stanowią na tym obszarze drogi wojewódzkie DW521 relacji Iława – Kwidzyń, DW515 relacji Susz – Malbork oraz DW520 relacji Prabuty – Kamieniec. Sieć dróg uzupełniona jest przez drogi powiatowe oraz gminne. Długość dróg gminnych wynosiła według stanu na rok 2023 r. 117,85 km. Na poniższym rysunku przedstawiono schemat układu komunikacyjnego na terenie gminy Susz.

Rysunek 2. Układ komunikacyjny gminy Susz

Źródło: <https://www.google.pl/maps>

Ponadto przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 9, relacji Gdańsk – Warszawa.

Gmina zajmuje powierzchnię 25 905 ha, z czego większość, tj. 57,67% stanowią użytki rolne. Lasy i grunty leśne zajmują 33,66% całkowitej powierzchni, natomiast pozostałe grunty i nieużytki stanowią 8,67% powierzchni gminy. Szczegółowe dane dotyczące zagospodarowania terenu gminy w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Susz w latach 2021-2023

Powierzchnia gruntów [ha]	2021	2022	2023
użytki rolne	14 935	14 952	14 940
grunty orne	10 856	10 831	10 822
sady	19	19	18
łąki	1 833	1 831	1 831
pastwiska	1 599	1 613	1 610
las i grunty leśne	8 728	8 714	8 719
pozostałe grunty i nieużytki	2 242	2 239	2 246
razem	25 905	25 905	25 905

Źródło: Urząd Miejski w Suszu

3.2. Sytuacja społeczno-gospodarcza

Jednym z podstawowych czynników wpływających na rozwój jednostek samorządu terytorialnego jest sytuacja demograficzna oraz perspektywy jej zmiany.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, Gmina Susz w 2022 roku² była zamieszkiwana przez 11 866 osób. Jest to o 7,18% więcej w stosunku do roku 2018. W latach 2018-2020 liczba mężczyzn dominowała nad liczbą kobiet. Natomiast w latach 2021-2022 sytuacja była odwrotna. W 2022 roku udział kobiet wynosił 50,15% ogólnej liczby ludności na terenie gminy Susz. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniżej tabeli.

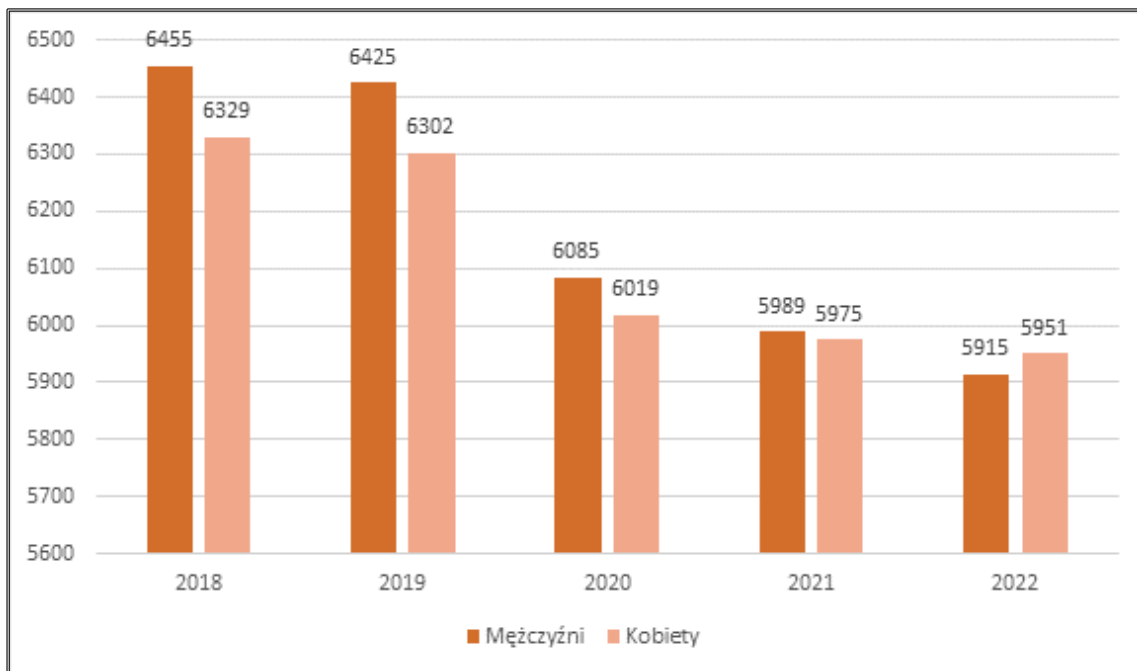
Tabela 3. Liczba ludności w podziale na płeć zamieszkująca na terenie gminy Susz w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	Osoba	12 784	12 727	12 104	11 964	11 866
Mężczyźni		6 455	6 425	6 085	5 989	5 915
Kobiety		6 329	6 302	6 019	5 975	5 951

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

² W momencie sporządzania dokumentu dane za 2023 rok nie były dostępne. Stan na dzień 09.04.2024 r.

Wykres 1. Liczba ludności w podziale na płeć na terenie gminy Susz w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując sytuację demograficzną na terenie gminy Susz, można zauważyć:

- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym o 7,39%,
- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o 12,06%,
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 11,58%.

Tabela 4. Liczba ludności na terenie gminy Susz w latach 2018-2022 według poszczególnych grup wieku

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Osoba	2 653	2 635	2 581	2 505	2 457
Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Osoba	8 015	7 886	7 248	7 168	7 048
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Osoba	2 116	2 206	2 275	2 291	2 361

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ostatnim analizowanym roku udział ludności według grup wieku przedstawiał się następująco:

- udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 20,71%,
- udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 59,39%,
- udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 19,90%.

Przyrost naturalny to różnica między urodzeniami żywymi a zgonami odnotowanymi na danym obszarze. W przypadku gminy Susz, w latach 2018-2022³ zaobserwowano ujemny przyrost naturalny. Świadczy to o niekorzystnej sytuacji demograficznej na terenie gminy, jaką jest dominacją liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych.⁴

Saldo migracji to różnica między zameldowaniami a wymeldowaniami na danym obszarze w określonym przedziale czasowym. W latach 2018-2022⁵ zaobserwowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób wymeldowujących niż meldujących się w Gminie Susz.⁶

W poniższej tabeli przedstawiono prognozowane wartości liczby ludności dla Gminy Susz. Przewiduje się, że w 2035 roku będzie o 18,38% mniej mieszkańców niż w 2024 roku. Szczegółowe dane dotyczące prognozy liczby ludności na terenie gminy Susz prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5. Prognoza liczby ludności dla Gminy Susz do 2035 roku

Lata	Liczba ludności
2024	11 436
2025	11 227
2026	11 021
2027	10 820
2028	10 622
2029	10 428
2030	10 237
2031	10 050
2032	9 866
2033	9 685
2034	9 508
2035	9 334

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spadek liczby ludności w gminie będzie skutkował mniejszym zapotrzebowaniem na ciepło, energię elektryczną i gaz.

Według danych GUS, w 2023 roku na terenie gminy Susz zarejestrowanych było 992 podmiotów gospodarczych. Ich liczba zwiększyła się w stosunku roku 2018 o 161 podmiotów, tj. o 19,37%. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w gminie powoduje wzrost zużycia

³ W momencie sporządzania dokumentu dane za 2023 rok nie były dostępne. Stan na dzień 09.04.2024 r.

⁴ Główny Urząd Statystyczny

⁵ W momencie sporządzania dokumentu dane za 2023 rok nie były dostępne. Stan na dzień 09.04.2024 r.

⁶ Główny Urząd Statystyczny

ciepła, energii elektrycznej i gazu. Konieczne jest dostosowanie infrastruktury i zasobów produkcyjnych, aby zapewnić wystarczające dostawy dla tych przedsiębiorstw.

Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Susz w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	831	864	907	936	969	992

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dominującymi sekcjami na terenie gminy są sekcje: C – przetwórstwo przemysłowe, F – budownictwo, G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

3.3. Środowisko przyrodnicze

Działalność człowieka powoduje powstawanie zmian w każdym z elementów środowiska przyrodniczego. W celu ograniczenia negatywnych skutków działalności antropogenicznej i poprawy jakości środowiska wprowadzono różne formy ochrony przyrody, które mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, Obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Gmina Susz znajduje się w obrębie następujących form ochrony przyrody:

- rezerwat przyrody Jezioro Gaudy,
- rezerwat przyrody Czerwica,
- Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego wraz z otuliną,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy (woj. warmińsko-mazurskie),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego – część A i B,
- obszar Natura 2000 Aleja Pojezierza Iławskiego (PLH280051),
- obszar Natura 2000 Ostoja Iławska (PLH280053),
- obszar Natura 2000 Lasy Iławskie (PLB280005),
- 41 pomników przyrody.

Rezerwat przyrody Jezioro Gaudy został utworzony na podstawie zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 stycznia 1957 r., natomiast aktualnie obowiązującym aktem prawnym na tym terenie jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 11 sierpnia 2017 r. Powierzchnia rezerwatu jest równa 520,56 ha. Został on utworzony w celu zachowania miejsc lęgowych ptaków wodno-błotnych

oraz zespołów roślinności torfowiskowej. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę wskazanego rezerwatu.

Tabela 7. Charakterystyka rezerwatu przyrody Jezioro Gaudy

Rodzaj rezerwatu	faunistyczny
Typ rezerwatu	faunistyczny
Podtyp rezerwatu	ptaków
Typ ekosystemu	wodny
Podtyp ekosystemu	jezior mezotroficznych i eutroficznych oraz stawów

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/>

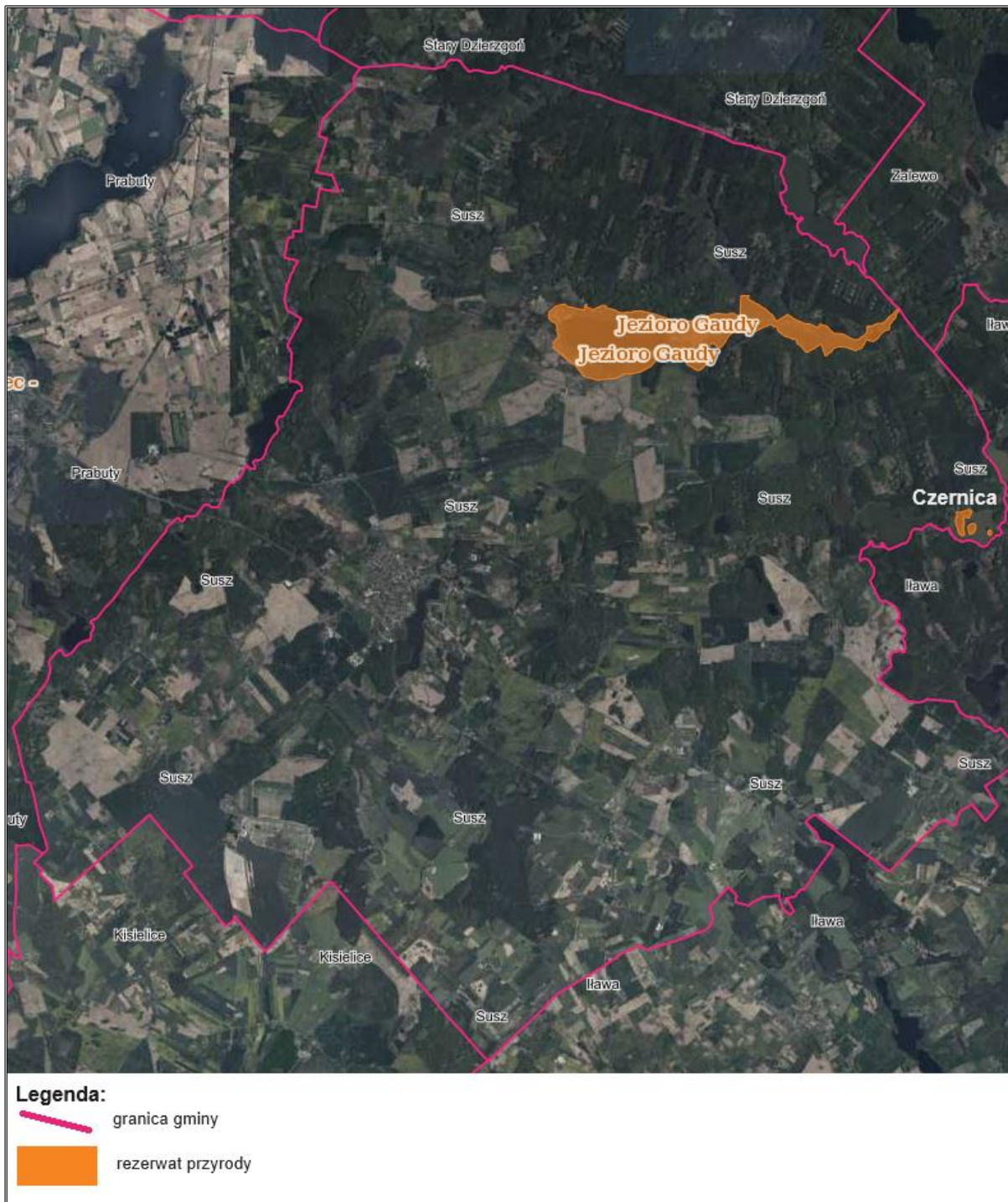
Rezerwat przyrody Czernica został utworzony na podstawie zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 28 września 1957 r., natomiast aktualnie obowiązującym aktem prawnym na tym terenie jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 25 stycznia 2018 r. Powierzchnia rezerwatu jest równa 12,59 ha. Został on utworzony w celu ochrony procesów regeneracyjnych zachodzących w opuszczonej kolonii kormorana czarnego. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę wskazanego rezerwatu.

Tabela 8. Charakterystyka rezerwatu przyrody Czernica

Rodzaj rezerwatu	krajobrazowy
Typ rezerwatu	biocenotyczny i fizjocenotyczny
Podtyp rezerwatu	biocenoz naturalnych i półnaturalnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	lasów nizinnych

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/>

Rysunek 3. Położenie rezerwatów przyrody w granicach administracyjnych gminy Susz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Park Krajobrazowy Pojezierza Iławskiego wraz z otuliną został utworzony na podstawie rozporządzenia nr 120 Wojewody Olsztyńskiego i Wojewody Elbląskiego z dnia 17 maja 1993 r., natomiast aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr 601/XLVIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 listopada 2022 r. Powierzchnia rezerwatu jest równa 25 520,50 ha. Dla Parku Krajobrazowego zostały ustalone następujące szczególne cele dotyczące ochrony:

— wartości przyrodniczych:

- kształtowanie mozaiki krajobrazowego rolniczego z licznymi zakrzaczeniami, zadrzewieniami i zabagnieniami,
- zachowanie pozostałości dużych kompleksów leśnych, bogactwa szaty roślinnej obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin i zbiorowisk roślinnych,
- renaturalizacja na terenach zabagnionych i brzegów jezior,

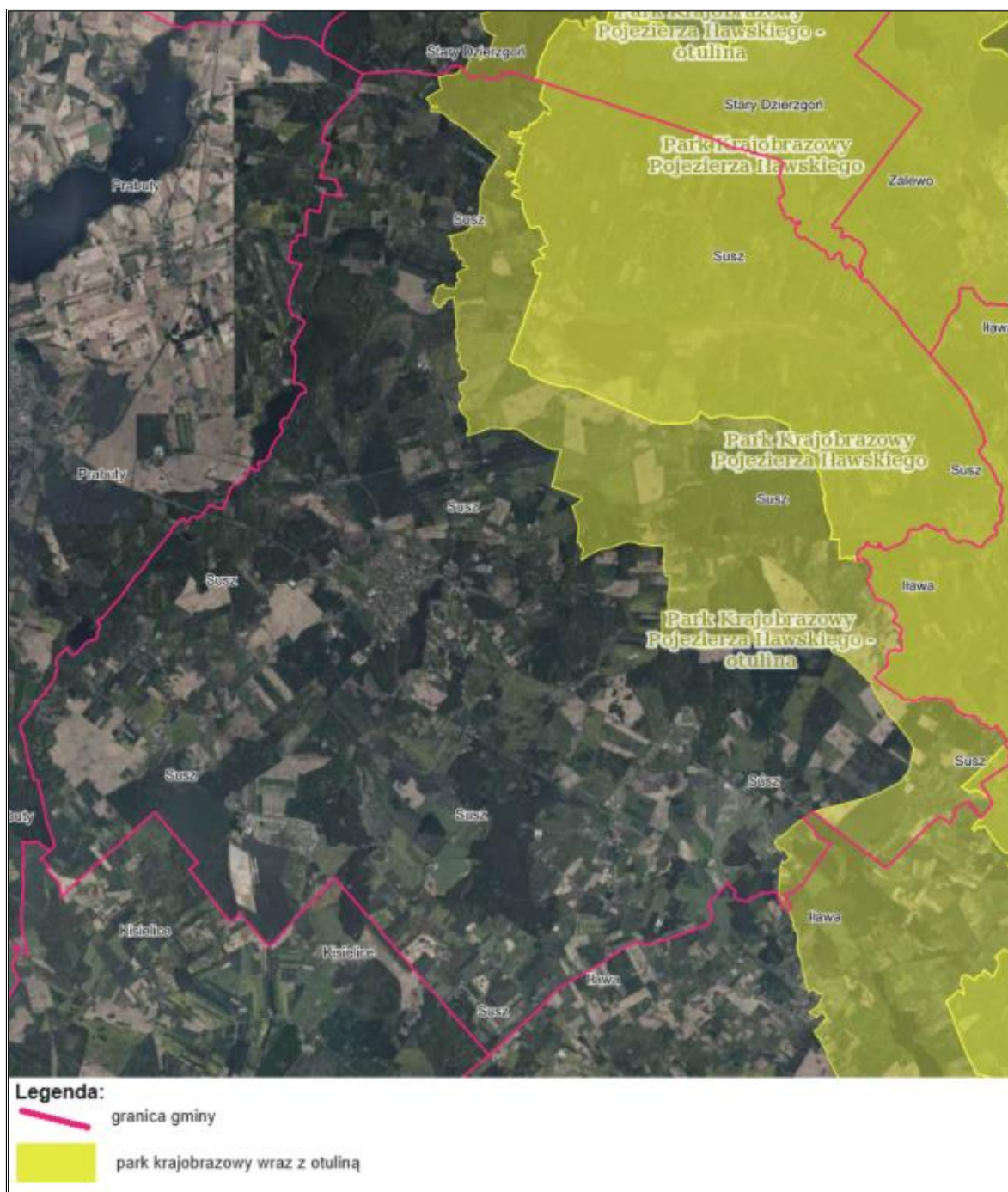
— wartości historycznych i kulturowych:

- zachowanie swoistego charakteru zabudowy wiejskiej,
- zachowanie tradycyjnej funkcji wsi oraz rozwój rękodzielnictwa ludowego,

— walorów krajobrazowych:

- zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego.

Rysunek 4. Położenie parku krajobrazowego wraz z otuliną w granicach administracyjnych gminy Susz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

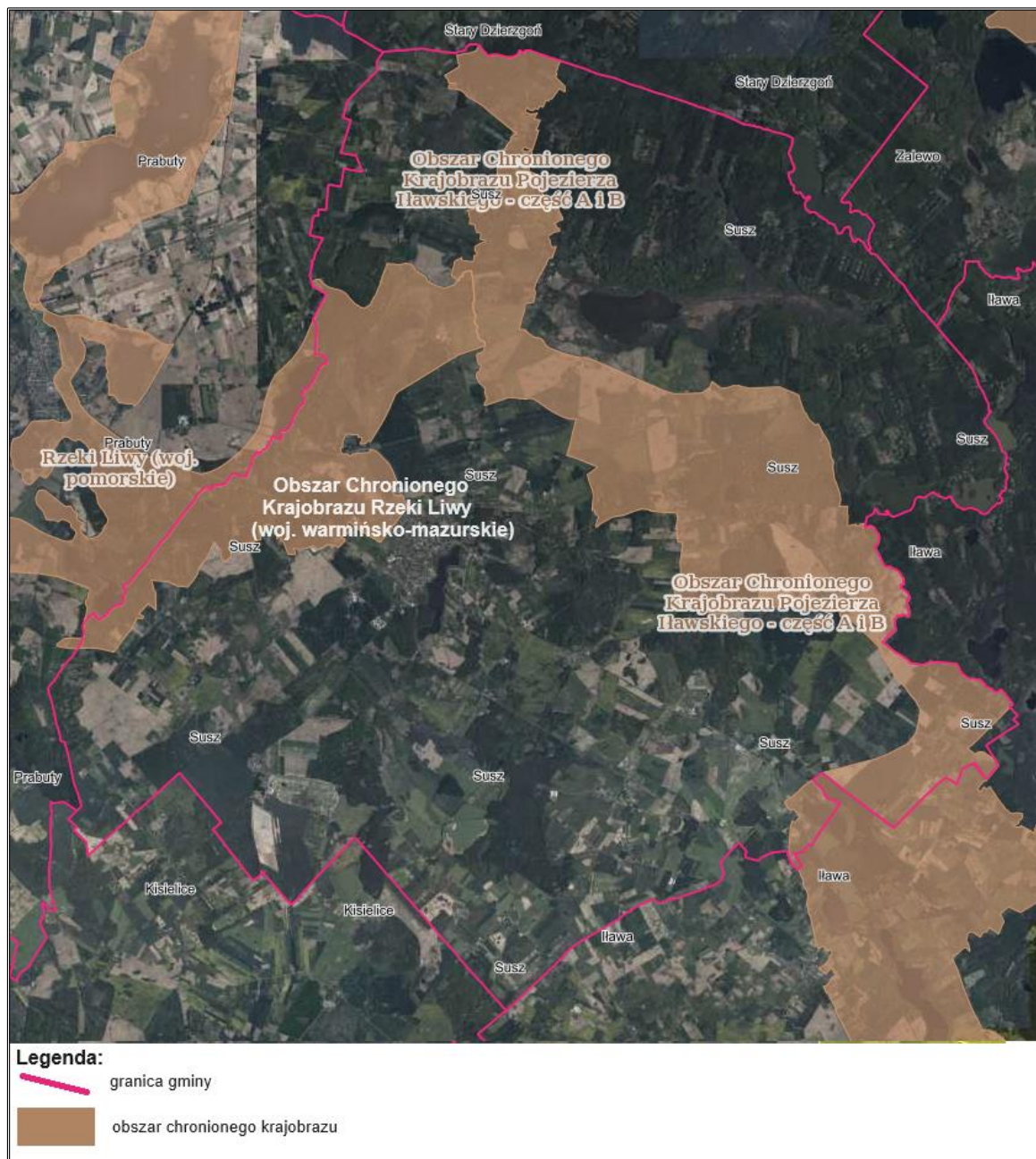

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Liwy został utworzony na podstawie uchwały nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 28 kwietnia 1985 r., natomiast obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr XXVI/607/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 kwietnia 2017 r. Powierzchnia tego obszaru jest równa 1 942,43 ha. Obszar Chronionego Krajobrazowego Rzeki Liwy obejmuje teren dorzecza – głównie tereny leśne o siedliskach lasu świeżego, wilgotnego, a czasem boru mieszanego. Dorzecze Liwy od źródła do wsi Kamieniec jest częścią Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego, a poniżej rzeka wpada do Bagna Bronowskiego. W okolicy Prabut Liwa wpada do jeziora Dzierzgoń, a potem do jeziora Liwieniec – rezerwatu ornitologicznego chroniącego ostoję lęgową ptactwa wodno-błotnego. Następnie rzeka płynie przez tereny leśne w głęboko wciętej dolinie, z licznymi zakolami.

Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego – część A i B został utworzony na podstawie rozporządzenia nr 37 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 12 lipca 2002 r., natomiast obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr XLIV/633/22 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 29 listopada 2022 r. Powierzchnia tego obszaru jest równa 13 339,07 ha.

Rysunek 5. Położenie obszarów chronionego krajobrazu w granicach administracyjnych gminy

Susz

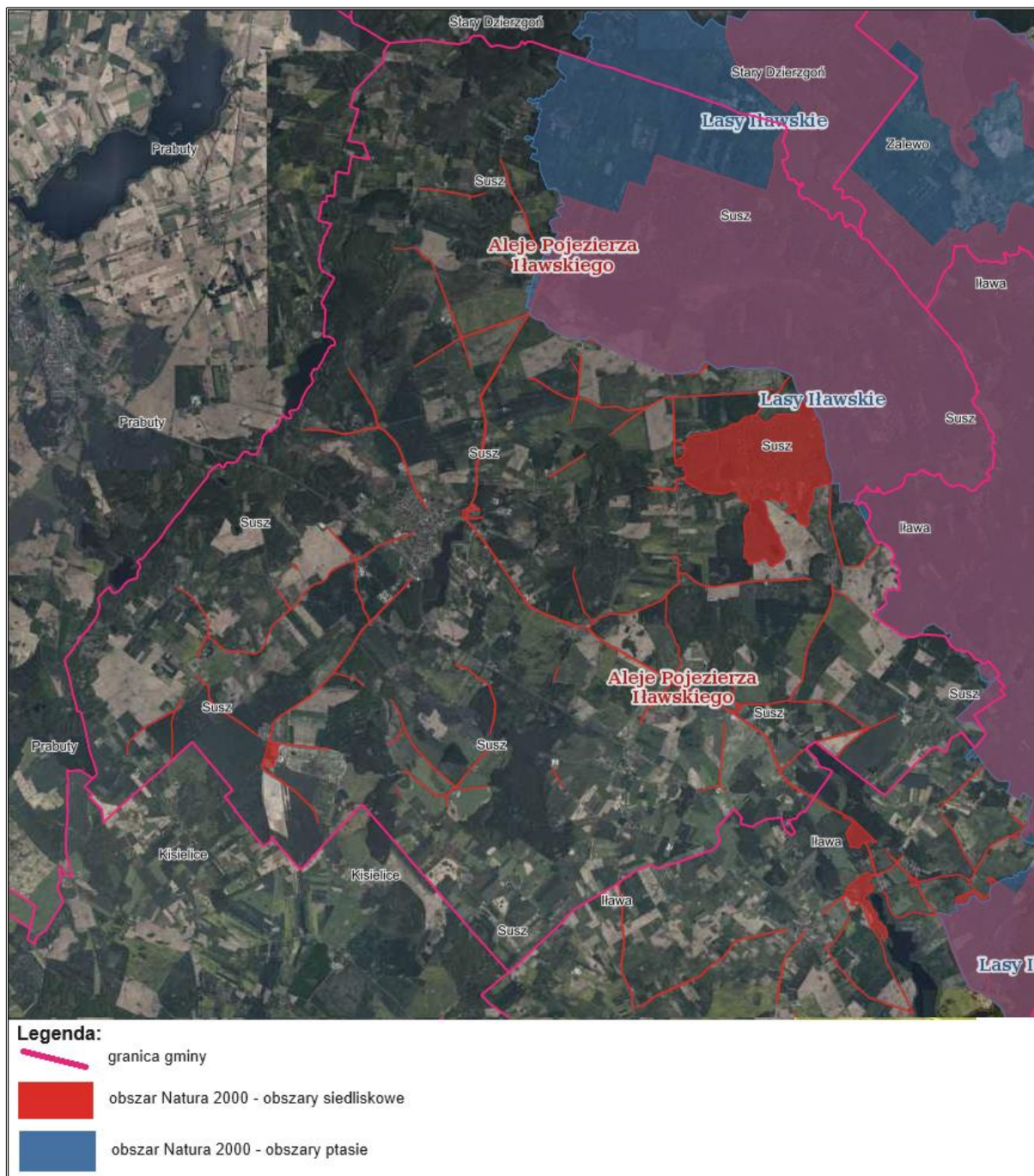
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Obszar Natura 2000 Aleja Pojezierza Iławskiego (PLH280051) został utworzony na podstawie decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r, natomiast obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 maja 2018 r. Powierzchnia tego obszaru jest równa 377,25 ha. Obszar obejmuje sieć alei przydrożnych i zadrzewień w rolniczym krajobrazie środkowej części Pojezierza Iławskiego. Obszar ten stanowi jedną z najważniejszych w kraju ostoi pachnicy dębowej, który jest gatunkiem priorytetowym wymienionym w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Zasadniczym celem ochrony tego terenu jest zachowanie licznej populacji pachnicy dębowej. Aleje Pojezierza Iławskiego stanowią godne zachowania świadectwo historii oraz mają duże znaczenie krajobrazowe.

Obszar Natura 2000 Ostoja Iławska (PLH280053) został utworzony na podstawie decyzji Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r., natomiast obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 maja 2018 r. Powierzchnia tego obszaru jest równa 21 029,35 ha. Ostoja obejmuje sieć ponad 30 jezior z największym udziałem jezior eutroficznych. Głównym celem ochrony na tym terenie jest zachowanie naturalnych oraz zbliżonych do naturalnych lasów liściastych i występujących w nich zbiorowisk roślinnych. Ponadto ważne jest również utrzymanie i niepogarszanie sieci hydrologicznej obszaru oraz powiązanych z nią zbiorowisk roślinnych, rzadkich gatunków zwierząt i roślin.

Obszar Natura 2000 Lasy Iławskie (PLB280005) został utworzony na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r., natomiast obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. Obszar został ukształtowany podczas zlodowacenia bałtyckiego, dlatego charakteryzuje go typowa rzeźba młodoglacjalną. Oprócz zróżnicowanego krajobrazu posiada również znaczną różnorodność siedlisk przyrodniczych. Występuje tu 31 jezior zupełnie od siebie różnych, które reprezentują wszystkie typy troficzne. Obszar ten jest ważny dla ochrony dobrze zachowanych siedlisk buczyny, zboczowych lasów klonowo-lipowych oraz grądu subatlantyckiego.

Rysunek 6. Położenie obszarów Natura 2000 w granicach administracyjnych gminy Susz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Susz prezentuje poniższa tabela.

Tabela 9. Pomniki przyrody znajdujące się na terenie gminy Susz

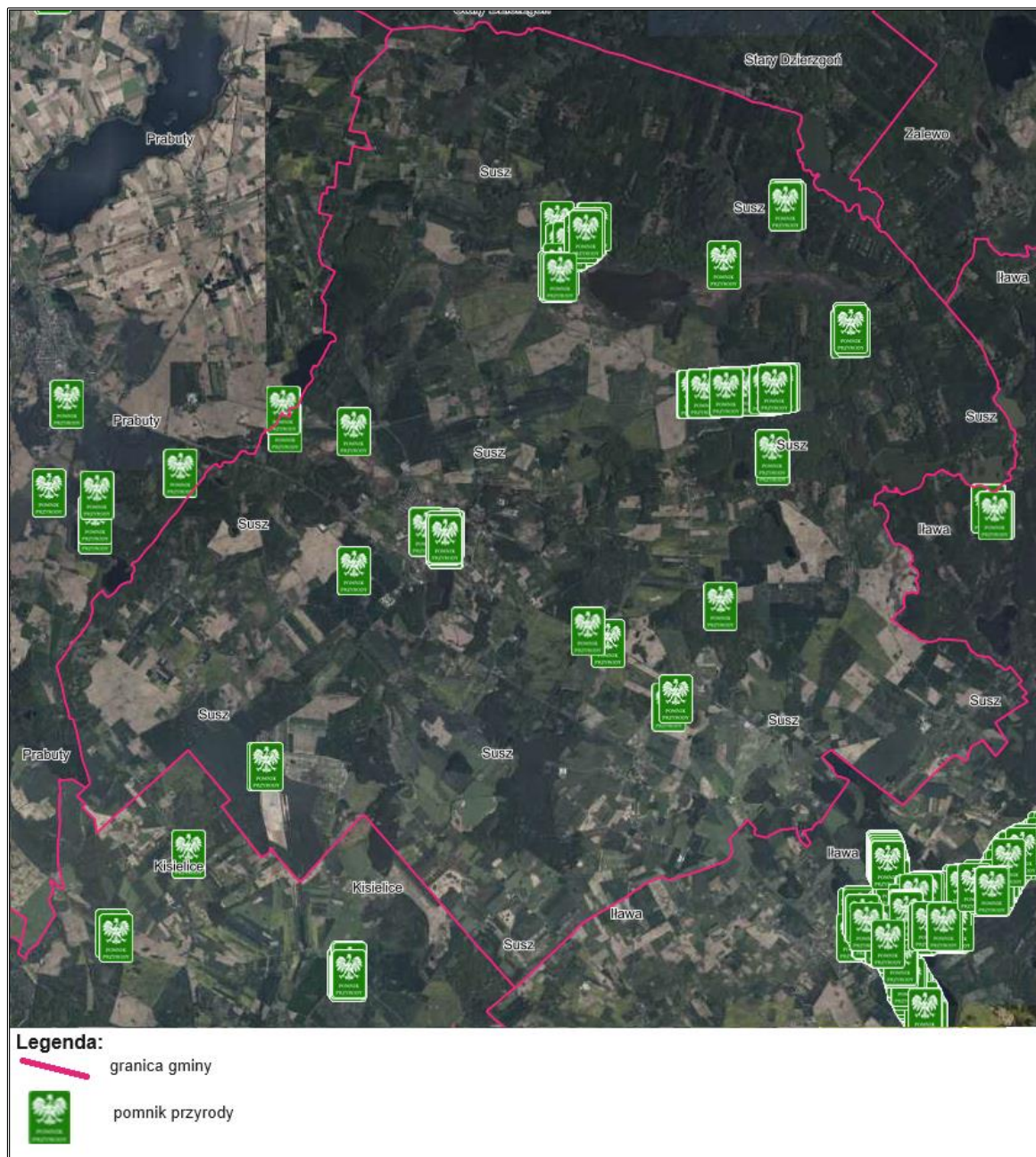
Lp.	Nazwa	Typ pomnika	Opis pomnika
1.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
2.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
3.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
4.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
5.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
6.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Wieloobiektowy	Grupa drzew – 2 Dęby szypułkowe (<i>Quercus robur</i>)
7.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
8.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
9.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
10.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
11.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
12.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
13.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
14.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
15.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
16.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
17.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
18.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
19.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
20.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Świerk pospolity (<i>Picea abies</i>)
21.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy
Susz na lata 2021-2035

Lp.	Nazwa	Typ pomnika	Opis pomnika
22.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
23.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
24.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
25.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
26.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
27.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
28.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
29.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
30.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Kasztanowiec zwyczajny/biały (<i>Aesculus hippocastanum</i>)
31.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
32.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
33.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)
34.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Topola biała (<i>Populus alba</i>)
35.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo- Buk pospolity/zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i>)
36.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)
37.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Wieloobiektowy	Grupa drzew – 2 Tulipanowce amerykańskie (<i>Liriodendron tulipifera</i>)
38.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Wieloobiektowy	Grupa 26 drzew
39.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Wieloobiektowy	Grupa 220 drzew
40.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Wieloobiektowy	Grupa 59 drzew
41.	Nie podano nazwy w akcie prawnym	Jednoobiektowy	Drzewo – Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>)

Źródło: <https://crfop.gdos.gov.pl/>

Rysunek 7. Położenie pomników przyrody w granicach administracyjnych gminy Susz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/>

3.4. Warunki klimatyczne

Gmina Susz zgodnie z regionalizacją klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do mazurskiej dzielnicy klimatycznej. Klimat na tym terenie określany jest jako: umiarkowany, ciepły, przejściowy, który kształtowany jest przez silne wpływy Morza Bałtyckiego. Charakteryzuje się on krótszym i łagodniejszym niż w pozostałych częściach kraju latem oraz dłuższą i chłodniejszą zimą. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około 650 mm. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi około 215-220 dni. Średnia temperatura powietrza w styczniu wynosi ok. -2°C, a w lipcu ok. 17-18°C, co przekłada się na średnią roczną temperaturę wynoszącą około 7-8°C. Na badanym terenie najczęściej

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

notowane są wiatry z kierunku południowo-zachodniego. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,8 m/s.

Rysunek 8. Dzielnice klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

Rysunek 9. Podział Polski na strefy klimatyczne

Strefa klimatyczna	I	II	III	IV	V
Projektowana temperatura zewnętrzna [°C]	-16	-18	-20	-22	-24
Średnia roczna temperatura zewnętrzna [°C]	7,7	7,9	7,6	6,9	5,5

Źródło: PN-EN 12831:2006. Instalacje ogrzewcze w budynkach - Metoda obliczania projektowego obciążenia cieplnego

Gmina Susz usytuowana jest w III strefie klimatycznej, w której projektowana temperatura zewnętrzna dla potrzeb ogrzewania, zgodnie z PN-EN 12831, wynosi -20°C , co graficznie prezentuje powyższy rysunek.

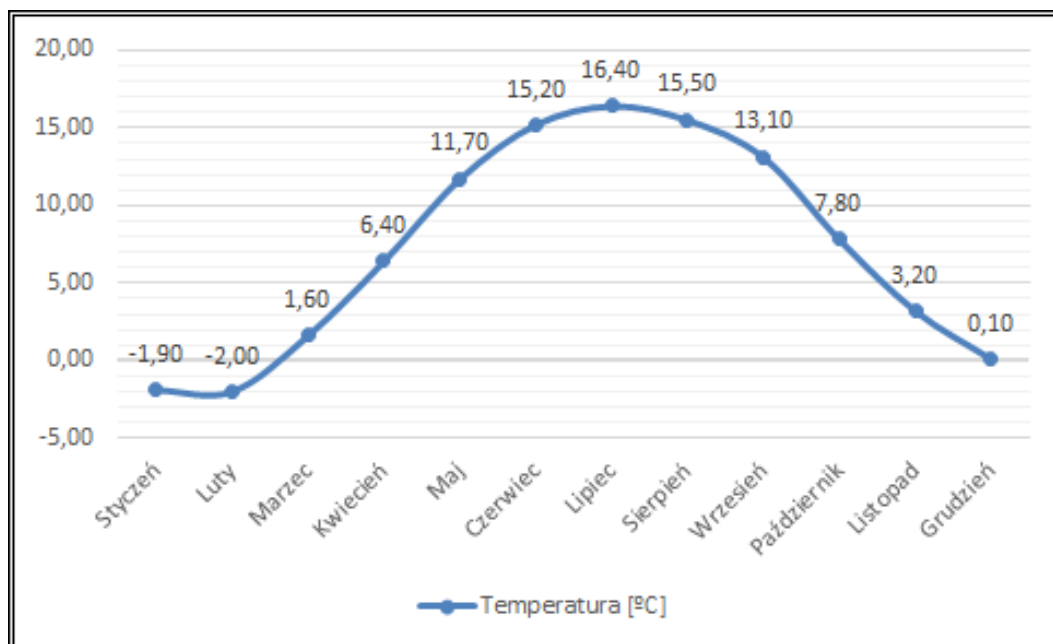
Przeciętny sezon ogrzewania na terenie gminy wynosi 227 dni. Średnioroczna liczba stopniodni, wykorzystywana do obliczeń w audytach energetycznych zgodnie z PN-EN ISO 13790, dla gminy Susz wynosi 3 889,90 stopniodni/rok. Wieloletnie temperatury średniomiesięczne $[T_e(m)]$, liczba dni ogrzewania $[L_d(m)]$ właściwe dla gminy oraz liczba stopniodni $q(m)$ dla temperatury wewnętrznej 20°C zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wieloletnie temperatury średniomiesięczne [Te(m)], liczba dni ogrzewania [Ld(m)] oraz liczba stopniodni q(m) dla temperatury wewnętrznej 20°C

Miesiąc	Liczba dni w miesiącu	Liczba godzin w miesiącu	Liczba dni ogrzewania w miesiącu	Śr. temp. pow. zew.	Sd
	dzień	t _m	L _d	MDBT	
		h	Dzień		
1	31	744,0	31	-1,90	678,9
2	28	672,0	28	-2,00	616,0
3	31	744,0	31	1,60	570,4
4	30	720,0	30	6,40	408,0
5	10	240,0	10	11,70	83,0
6	0	0,0	0	15,20	0,0
7	0	0,0	0	16,40	0,0
8	0	0,0	0	15,50	0,0
9	5	120,0	5	13,10	34,5
10	31	744,0	31	7,80	378,2
11	30	720,0	30	3,20	504,0
12	31	744,0	31	0,10	616,9
Razem					3 889,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie PN-EN 12831:2006. Instalacje ogrzewcze w budynkach - Metoda obliczania projektowego obciążenia cieplnego

Wykres 2. Rozkład średnich temperatur na terenie gminy Susz

Źródło: Opracowanie własne

3.5. Charakterystyka zabudowy mieszkaniowej

Poziom zużycia energii w tym segmencie gospodarstw domowych jest często wyższy niż w przemyśle czy transporcie. Dzieje się tak, ponieważ nowe technologie oraz modernizacje procesów produkcyjnych skutkują dużym wzrostem efektywności energetycznej. Przemysł kieruje się dziś ekonomią, dlatego też wiele przedsiębiorstw, szukając oszczędności, inwestuje w działania mające na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię. Dzięki zaostrzeniu wymagań i rozwojowi technologii wytwarzania ciepła obserwuje się nieznaczne obniżenie zużycia ciepła także wśród nowych budynków mieszkalnych.

Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku na terenie gminy Susz były 3 773 mieszkania, co stanowiło o 0,83% więcej w stosunku do roku 2018. Zwiększeniu uległa także liczba izb – wzrost o 1,55% oraz powierzchnia użytkowa mieszkań – wzrost o 4,18%. Szczegółowe dane w zakresie zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Susz przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Susz w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
mieszkania	-	3 742	3 761	3 749	3 760	3 773
izby	-	13 922	14 009	14 016	14 072	14 138
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	256 842	258 890	264 370	265 691	267 579

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych GUS wynika, że przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2022 roku na terenie gminy Susz była równa 70,9 m². W związku z tym, powierzchnia ta zwiększyła się w stosunku do 2018 roku, w którym wynosiła 68,6 m² o 3,24%. W przypadku przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę zaobserwowano wzrost o 12,44%. W zakresie wskaźnika mieszkań na 1 000 mieszkańców wartość ta zwiększyła się z 292,7 (w 2018 roku) do 318,0 (w 2022 roku), tj. wzrost o 8,64%. Szczegółowe dane zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 12. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Susz w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	68,6	68,8	70,5	70,7	70,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	20,1	20,3	21,8	22,2	22,6
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	292,7	295,5	309,7	314,3	318,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kolejna tabela zawiera informacje dotyczące procentowego udziału mieszkań wyposażonych w wodociąg, łazienkę oraz centralne ogrzewanie w ogólnej liczbie mieszkań znajdujących się

na terenie gminy Susz w latach 2018-2022. Z analizy danych wynika, że zwiększyła się liczba mieszkań wyposażonych:

- w wodociąg o 0,1%,
- w łazienkę o 2,2%,
- w centralne ogrzewanie o 7,8%.

Tabela 13. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań na terenie gminy Susz w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Mieszkania wyposażane w wodociąg	%	97,4	97,4	97,5	97,5	97,5
Mieszkania wyposażone w łazienkę	%	86,8	86,9	88,9	89,0	89,0
Mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie	%	68,6	68,8	76,2	76,3	76,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina posiada wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Susz na lata 2021-2025, który został przyjęty uchwałą nr XXV/273/2021 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 15 lipca 2021 r. Zgodnie z tym programem zasób mieszkaniowy gminy stanowi 265 lokali mieszkalnych oraz 9 lokali socjalnych. Do 2025 roku Gmina nie planuje zwiększyć zasobu mieszkaniowego poprzez budowę nowych budynków mieszkalnych, jednakże planowane jest zwiększenie zasobu mieszkaniowego poprzez adaptację gminnych pomieszczeń niemieszkalnych na lokale mieszkalne. W poniżej tabeli przedstawiono aktualny stan techniczny lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Susz.

Tabela 14. Aktualny stan techniczny lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Susz

Typ lokalu	Liczba lokali	Pow. użytkowa lokali (m ²)	Stan techniczny lokali
Lokale mieszkalne w budynkach 100% gminnych	54	2 341,25	dobry – 5 średni – 36 zły – 13
Lokale mieszkalne w budynkach wspólnot mieszkaniowych	180	7 880,20	dobry – 96 średni – 84 zły – 0
Lokale mieszkalne w budynkach, w których nie powstała wspólnota mieszkaniowa	40	2 006,95	dobry – 16 średni – 24 zły – 0

Źródło: Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Susz na lata 2021-2025
Zakres potrzeb remontowych i modernizacyjnych gminnego zasobu mieszkaniowego przewyższa możliwości finansowe gminy. Z tego też względu w latach 2021-2025 poza wykonaniem bieżących napraw, konserwacji i usuwaniem awarii planuje wykonać jedynie

remonty zapewniające poprawę bezpieczeństwa budynków i ich mieszkańców oraz zabezpieczenie budynków przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych tj.:

- remonty dachów i konstrukcji dachowych,
- wymiany instalacji elektrycznych,
- remont stropów,
- wymiany stolarki budowlanej,
- remont pieców kaflowych,
- remont przewodów kominowych.

Na terenie gminy przewiduje się nowe obszary dla budownictwa jednorodzinne⁷:

- 21 budynków jednorodzinnych o łącznej powierzchni 2,74 ha w Suszu, obręb 1, ul. Łąkowa,
- 11 budynków jednorodzinnych o łącznej powierzchni 1,21 ha w Suszu, obręb 2, ul. Wiejska/Bursztynowa,
- 27 budynków jednorodzinnych o łącznej powierzchni 6,55 ha w Suszu, obręb 2, ul. Jesionowa,
- 26 budynków jednorodzinnych o łącznej powierzchni 6,23 ha w Suszu, obręb 4, ul. Koszarowa.

4. Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Stan jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref⁸:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania

---

⁷ Urząd Miejski w Suszu

⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2022

na zdrowie ludzkie lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

— **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40⁹ nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,

— **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

— **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,

— **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i roślin dla strefy warmińsko-mazurskiej, do której należy gmina Susz.

---

⁹ Oznacza sumę różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³ a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8.00 a 20.00 czasu środkoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³.

Tabela 15. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy						Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
Faza I	Faza II														
warmińsko-mazurska	PL2803	A	A	C	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2022

Tabela 16. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x			
warmińsko-mazurska	PL2803	A		A		A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko- mazurskim za rok 2022

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 rok w strefie warmińsko-mazurskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi:

- benzo(a)pirenu,
- pyłu zawieszonego PM10.

Dla pozostałych zanieczyszczeń SO₂, CO, PM 2,5, C₆H₆, Pb, As, Cd, Ni, O₃ - standardy imisyjne na terenie strefy warmińsko- mazurskiej zostały dotrzymane. Bezpośrednio na terenie gminy Susz nie doszło do przekroczeń żadnego ze wskaźników.

W celu poprawy jakości powietrza na terenie gminy Susz realizowane są liczne działania edukacyjno-informacyjne oraz programy, które nastawione są na zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. W 2019 roku na terenie gminy zostały zamontowane czujniki jakości powietrza, które są zlokalizowane na budynkach szkół podstawowych w: Piotrkowie, Babiętach Wielkich, Jawtach Wielkich, Kamieńcu, Lubnowych Małych oraz w Suszu, a także na budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Suszu. Czujniki te działają całą dobę i monitorują aktualną jakość powietrza, dla której wartości udostępniane są na stronie internetowej <https://airly.eu/map/pl/>, przez co każdy mieszkaniec ma do nich dostęp. Analizując dane z czujników, w 2023 roku przekroczenia norm jakości powietrza zaobserwowano w pobliżu czujnika zlokalizowanego na budynku szkoły podstawowej w Jawtach Wielkich. Niewątpliwie na stan jakości powietrza na terenie gminy mają wpływ paleniska domowe, których aktywność jest wzmożona przy spadku temperatury¹⁰.

Gmina Susz uczestniczy również w programie „Czyste Powietrze”, w ramach którego mieszkańcy mogą skorzystać z dofinansowania na:

- wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy,
- przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku tj. zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych,
- instalację c.o. i c.w.u.,
- mikroinstalację fotowoltaiczną,
- wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła.

Celem programu jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń trafiających do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, aby

---

¹⁰ Urząd Miejski w Suszu

efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomagają chronić środowisko, ale także zwiększają oszczędność finansową gospodarstw domowych. W celu przekazywania mieszkańcom informacji o dofinansowaniu w ramach tego projektu, w Urzędzie Miejskim w Suszu utworzono punkt informacyjny programu „Czyste Powietrze”. W 2023 roku pracownicy Urzędu zorganizowali 116 konsultacji dotyczących możliwości uzyskania dofinansowania. Pracownicy zajmowali się również dystrybucją ulotek do potencjalnych odbiorców programu. Materiały informacyjne zostały złożone m.in. w Urzędzie, M-GOPS w Suszu oraz w innych miejscach ogólnodostępnych. Ponadto zamieszczono także informacje o realizacji Programu w „Gazecie Ławskiej”.¹¹

W latach 2021-2023 w ramach programu „Czyste Powietrze” na terenie gminy Susz wymienionych zostało 70 źródeł ciepła.¹²

5. Stan zaopatrzenia w ciepło

5.1. Stan obecny

Na terenie gminy funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy, który składa się z kotłowni i sieci ciepłowniczej, której właścicielem jest Gmina Susz. Instalacja ciepłownicza składa się ze źródła ciepła – kotłowni opalanej miałem węgla kamiennego, sieci przesyłowej i indywidualnych węzłów cieplnych w budynkach. Za eksploatację instalacji (tj. produkcję i dystrybucję ciepła) odpowiedzialne jest przedsiębiorstwo PROMEX-SUSZ Sp. z o.o. Ciepło dostarczane jest do Spółdzielni Mieszkaniowej w Suszu oraz budynków użyteczności publicznej. W poniższej tabeli przedstawiono procentowy udział wykorzystywania ciepła przez poszczególne obiekty podłączone z sieci ciepłowniczej. Z analizy danych wynika, że w całym zestawionym okresie, tj. w latach 2020-2023 głównym odbiorcą ciepła były budynki mieszkalne wielorodzinne.

Tabela 17. Procentowy udział wykorzystywania ciepła przez poszczególne obiekty podłączone z sieci ciepłowniczej [%]

Wyszczególnienie	Procentowy udział wykorzystania ciepła przez poszczególne obiekty podłączone z sieci ciepłowniczej [%]			
	2020	2021	2022	2023
Budynki mieszkalne jednorodzinne	0	0	0	0
Budynki mieszkalne wielorodzinne	74	74	74	74
Budynki użyteczności publicznej	26	26	26	26
Handel i usługi	0	0	0	0
Przemysł	0	0	0	0
Inne	0	0	0	0

¹¹ Urząd Miejski w Suszu

¹² Urząd Miejski w Suszu

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

Wyszczególnienie	Procentowy udział wykorzystania ciepła przez poszczególne obiekty podłączone z sieci ciepłowniczej [%]			
	2020	2021	2022	2023
Razem	100%	100%	100%	100%

Źródło: PROMEX-SUSZ Sp. z o.o.

Sprzedaż ciepła wyprodukowanego przez przedsiębiorstwo PROMEX-SUSZ Sp. z o.o. w latach 2020-2023 spadła o 11,09%, natomiast liczba odbiorców w analizowanym okresie pozostała bez zmian i wynosiła 13. Zużycie paliw w kotłowni w 2023 roku wynosiło 1 128,4 t i była ono mniejsze o 12,38% w stosunku do roku 2020 roku. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane w tym zakresie.

Tabela 18. Dane dotyczące odbiorców i zużycia ciepła z sieci ciepłowniczej na terenie gminy Susz w latach 2020-2023

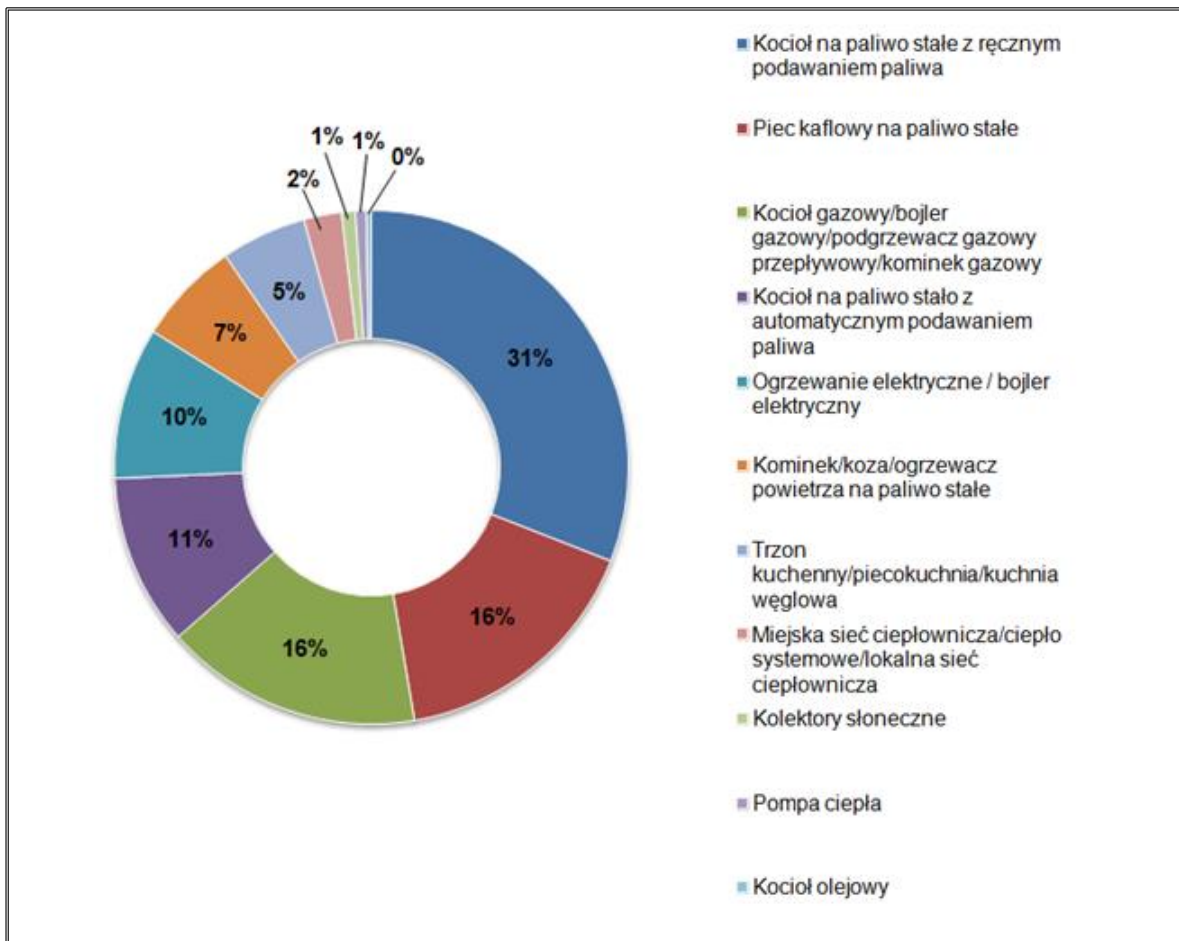
Wyszczególnienie	Liczba odbiorców	Zużycie ciepła [GJ/rok]	Rodzaj paliwa wykorzystywanego do wytwarzania ciepła (np. węgiel, gaz ziemny, itp.)	Zużycie paliw wraz z jednostką [t/rok]
2020	13	11 908	Miał węgla kamiennego	1 287,8
2021	13	13 314	Miał węgla kamiennego	1 357,9
2022	13	11 789	Miał węgla kamiennego	1 200,5
2023	13	10 587	Miał węgla kamiennego	1 128,4

Źródło: PROMEX-SUSZ Sp. z o.o.

Ponadto do ogrzewania budynków mieszkańcy wykorzystują indywidualne źródła ciepła. Według danych zestawionych na podstawie deklaracji CEEB, najczęściej wykorzystywanym źródłem ciepła są kotły na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa. Stanowią one 31% wszystkich wykorzystywanych źródeł ciepła na terenie gminy Susz. Najczęściej wykorzystywanym surowcem służącym do opalania są drewno oraz węgiel. Kolejnymi dwoma reprezentatywnymi grupami pozostają piece kaflowe na paliwo stałe oraz kotły gazowe lub podgrzewacze gazowe przepływowe lub kominki gazowe. Według danych pochodzących z raportów CEEB takie urządzenia stanowią 16% budynków w gminie. Na czwartym miejscu znajdują się kotły na paliwo stałe z automatycznym podawaniem paliwa. Urządzenia te najczęściej opalane są pelletem lub ekogroszkiem. 10% budynków ogrzewanych z wykorzystaniem ogrzewania elektrycznego. Następna grupa obejmuje 7% budynków w gminie ogrzewanych poprzez kominki, kozy lub ogrzewacze powietrza na paliwo stałe. Najmniej licznymi źródłami ciepła wykorzystywanymi do ogrzewania budynków są trzony kuchenne, piecokuchnie, kuchnie węglowe oraz kotły olejowe, pompy ciepła, a także kolektory słoneczne. Budynki stanowiące 2% ogólnej liczby w gminie opalanych jest dzięki miejskiej

bądź lokalnej sieci ciepłowniczej. Na wykresie poniżej przedstawiono szacunkowe dane dotyczące procentowego udziału wykorzystywanych źródeł ciepła.

Wykres 3. Procentowy podział wykorzystywania poszczególnych źródeł ciepła na terenie gminy Susz na podstawie deklaracji CEEB

Źródło: Urząd Miejski w Suszu

Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Susz ogrzewane są przy wykorzystaniu takich paliw, jak: paliwo gazowe, biomasa, ekogroszek, węgiel, miał węglowy oraz drewno. Szczegółowe dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 19. Charakterystyka ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Susz

Nazwa obiektu	Rodzaj paliwa używany do ogrzewania budynku	Czy budynek wymaga termomodernizacji? (TAK/NIE)
Przedszkole w Suszu, ul. Piastowska 1A	Paliwo gazowe	Nie
Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu, ul. Wiejska 1	Biomasa – pellet	Nie
Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu, ul. Iławska 40	Paliwo gazowe	Nie
Szkoła Podstawowa w Lubnowych, Lubnowy Małe 28	Węgiel – ekogroszek	Tak

Nazwa obiektu	Rodzaj paliwa używany do ogrzewania budynku	Czy budynek wymaga termomodernizacji? (TAK/NIE)
Szkoła Podstawowa im. gen. J. Bema w Suszu, ul. Piastowska 5 Budynek szkolny nr 1 (biały)	Paliwo gazowe	Nie
Szkoła Podstawowa im. gen. J. Bema w Suszu, ul. Piastowska 5 Budynek szkolny nr 2 (czerwony)	Paliwo gazowe	Nie
Szkoła Podstawowa im. gen. J. Bema w Suszu, ul. Piastowska 5 Budynek szkolny nr 3 (gimnazjum)	Paliwo gazowe	Nie
Szkoła Podstawowa im. Ziemi Suskiej w Babiętach Wielkich, Babięty Wielkie 31	Miał węglowy/ekogroszek Drewno	Tak
Szkoła Podstawowa w Jawtach Wielkich, Jawty Wielkie 6	Ekogroszek	Nie
Przychodnia Zdrowia w Suszu ul. Józefa Wybickiego 6	Węgiel	Nie
4 lokale użytkowe w Suszu na ul. Piastowskiej 7	Węgiel	Tak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet dotyczących źródeł ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Susz

5.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstw ciepłowniczych

W związku z tym, iż właścicielem instalacji ciepłowniczej jest Gmina Susz, wszelkie prace inwestycyjne podejmowane są przez Gminę. Przedsiębiorstwo PROMEX-SUSZ Sp. z o.o. zajmuje się jedynie eksploatacją instalacji. Jednakże przedsiębiorstwo to, w porozumieniu z Gminą prowadzi prace remontowe związane z zapewnieniem ciągłości dostaw ciepła i będzie je prowadziło dalej przez cały okres obowiązywania niniejszego dokumentu.

5.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło

Zgodnie z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Susz, jako podstawowy kierunek rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło przyjmuje się dalsze systematyczne przechodzenie na paliwa ekologiczne.

Istotne jest prowadzenie działań i wsparcie mieszkańców w zakresie wymiany starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych. Władze Gminy Susz mają świadomość konieczności podejmowania odpowiednich działań w zakresie zaopatrzenia w ciepło, by móc zrealizować wymogi, jakie narzucają m.in. przepisy krajowe i europejskie. Modernizacja źródeł ciepła, wpływa na zmniejszenie stopnia zanieczyszczenia środowiska, a także podniesienie sprawności funkcjonujących kotłowni. Dodatkowo konieczne jest prowadzenie działań w zakresie kształtowania racjonalnych postaw mieszkańców i wdrażanie przedsięwzięć niskonakładowych, które będą również prowadziły do oszczędności energii.

6. Stan zaopatrzenia w gaz

6.1. Stan obecny

Gmina Susz posiada dostęp do sieci gazowej. Przez obszar gminy przebiega sieć gazowa. Źródłem gazu dla gminy jest stacja redukcyjno-pomiarowa wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q = 2\,000\text{ m}^3/\text{h}$ znajdująca się w obrębie Bronowo zasilana przez gazociąg wysokiego ciśnienia Stal DN 100 relacji Bronno-Susz.

Długość sieci gazowej przebiegającej przez teren gminy Susz jest równa 32 937 m. Zgodnie z danymi przedstawionymi w poniższej tabeli można zauważyć, że w latach 2020-2023 długość sieci wysokiego ciśnienia pozostała bez zmian i wynosiła 8 691 m. Zmianie uległa natomiast długość sieci niskiego i średniego ciśnienia:

- długość sieci niskiego ciśnienia zwiększyła się o 17,11%,
- długość sieci średniego ciśnienia zwiększyła się o 5,92%.

Tabela 20. Dane dotyczące długości sieć gazowej przebiegającej przez teren gminy Susz

Gmina Susz	Gazociągi bez przyłączy gazowych [m]			
	wg podziału ciśnień			
	niskie	średnie	podwyższone średnie	wysokie
	w metrach w liczbach całkowitych			
2020	14 557	6 796	0	8 691
2021	14 557	6 883	0	8 691
2022	14 865	6 883	0	8 691
2023	17 048	7 198	0	8 691

Źródło: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

Natomiast w przypadku przyłączy gazowych, ich liczba w latach 2020-2023 zwiększyła się o 8,40%. Liczba przyłączy gazowych niskiego ciśnienia stanowiła 84,81% ogólnej liczby przyłączy gazowych na terenie gminy Susz. W zakresie długości przyłączy gazowych, ich wartość zwiększyła się o 5,15% w stosunku do 2020 roku. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Ilość i długość przyłączy gazowych na terenie gminy Susz w latach 2020-2023

Gmina Susz	Czynne przyłącza gazowe									
	Ogółem	wg podziału ciśnień				Ogółem	wg podziału ciśnień			
		niskie	średnie	podwyższone średnie	wysokie		niskie	średnie	podwyższone średnie	wysokie
		w sztukach					w metrach w liczbach całkowitych			
2020	583	502	81	0	0	8 666	7 351	1 315	0	0
2021	599	513	86	0	0	8 802	7 440	1 362	0	0
2022	613	523	90	0	0	8 958	7 543	1 415	0	0
2023	632	536	96	0	0	9 112	7 640	1 472	0	0

Źródło: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

W 2022 roku do gazu ziemnego przyłączonych było 1 194 odbiorców, z czego 96,31% stanowiły gospodarstwa domowe. Liczba przyłączy gazowych zwiększyła się o 1,79% w stosunku do roku 2020. Natomiast wartość ogólnego zużycia gazu ziemnego uległa zmniejszeniu w stosunku do roku 2020. W 2022 roku zużycie to było równe 16 091,1 MWh, natomiast w 2020 roku – 20 238,6 MWh. W związku z powyższym zużycie gazu spadło o 20,49%. Spadek ten może być spowodowany zmniejszeniem liczby odbiorców w Przemysle i budownictwie. Szczegółowe dane w zakresie zużycia i liczby odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie gminy Susz w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Zużycie oraz liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie gminy Susz w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2020-2022

Rok	Rodzaj gazu	Liczba odbiorców gazu [szt.]					Zużycie gazu w ciągu roku [MWh]				
		Ogółem	Gospodarstwo domowe	Przemysł i budownictwo	Handel i usługi	Pozostali	Ogółem	Gospodarstwo domowe	Przemysł i budownictwo	Handel i usługi	Pozostali
2020	wysokometanowy	1 173	1 128	7	37	1	20 238,6	6 189,2	12 128,4	1 815,5	105,5
2021	wysokometanowy	1 188	1 143	3	41	1	22 427,5	7 953,3	12 196,2	2 155,1	122,9
2022	wysokometanowy	1 194	1 150	2	41	1	16 091,1	7 655,7	6 231,6	2 138,7	65,1

Źródło: Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo Obrót Detaliczny Sp. z o.o.

6.2. Plany rozwojowe dla systemu gazowniczego na terenie gminy

PSG Sp. z o.o. posiada Projekt Planu Rozwoju Polskiej Spółki Gazownictwa w zakresie zaspokajania obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwo gazowe opracowanego na lata 2024-2028 uzgodniony Decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki znak: DRG.DRG-3.4311.3.2023.RTu z dnia 29.01.2024 r.

Obecna infrastruktura gazowa na terenie gminy Susz jest w dobrym stanie technicznym i pokrywa zgłaszane zapotrzebowanie na paliwo gazowe. Zgodnie ze zgłaszanym zainteresowaniem wykorzystywania gazu ziemnego następuje stopniowo dalsza rozbudowa sieci gazowej, biorąc pod uwagę techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci gazowej. W przypadku wzrostu zapotrzebowania na paliwo gazowe dla gminy Susz dalsze plany rozwojowe będą analizowane na bieżąco i przy zachowaniu warunków technicznych i ekonomicznych uwzględnione w dalszych planach inwestycyjnych.

6.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w gaz

Zgodnie z kierunkami polityki klimatycznej UE gaz ziemny będzie paliwem przejściowym w drodze do neutralności klimatycznej. Gaz będzie głównie spalany w układach kogeneracyjnych różnych mocy. W dalszej przyszłości będzie zastąpiony przez wodór, biogaz lub gaz syntetyczny.

7. Stan zaopatrzenia w energię elektryczną

7.1. Stan obecny

Gmina Susz zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV: GPZ Susz. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę Głównego Punktu Zasilania.

Tabela 23. Stopień obciążenia Głównego Punktu Zasilania

Lp.	Nazwa stacji	Napięcie w stacji	Zainstalowane transformatory 110/SN		Stopień obciążenia stacji		Stan techniczny rozdzielni 110kV	Rezerwa mocy stacji		Właściciel
			MVA		MW	%		MW	%	
		kV	TR1	TR2						
1	Susz	110/15	16	16	11	34	dobry	5	31	ENERGA – OPERATOR S.A.

Źródło: ENERGA-OPERATOR S.A.

Przez obszar gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Długość sieci elektroenergetycznej w podziale na napięcie i rodzaj sieci jest równa:

- napowietrzne linie elektroenergetyczne WN 110 kV – 30,9 km,
- napowietrzne linie elektroenergetyczne SN 15 kV – 152,8 km,

- kablowe linie elektroenergetyczne SN 15 kV – 17,2 km,
- napowietrzne linie elektroenergetyczne nn 0,4 kV – 146,2 km,
- kablowe linie elektroenergetyczne nn 0,4 kV – 52,1 km.

Linie średniego napięcia 15 kV na terenie gminy Susz zasilają łącznie 160 stacji transformatorowych 15/0,4 kV, z których zasilana jest cała sieć elektroenergetyczna niskiego napięcia. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę wyżej wskazanych stacji transformatorowych.

Tabela 24. Stacje transformatorowe na terenie gminy Susz

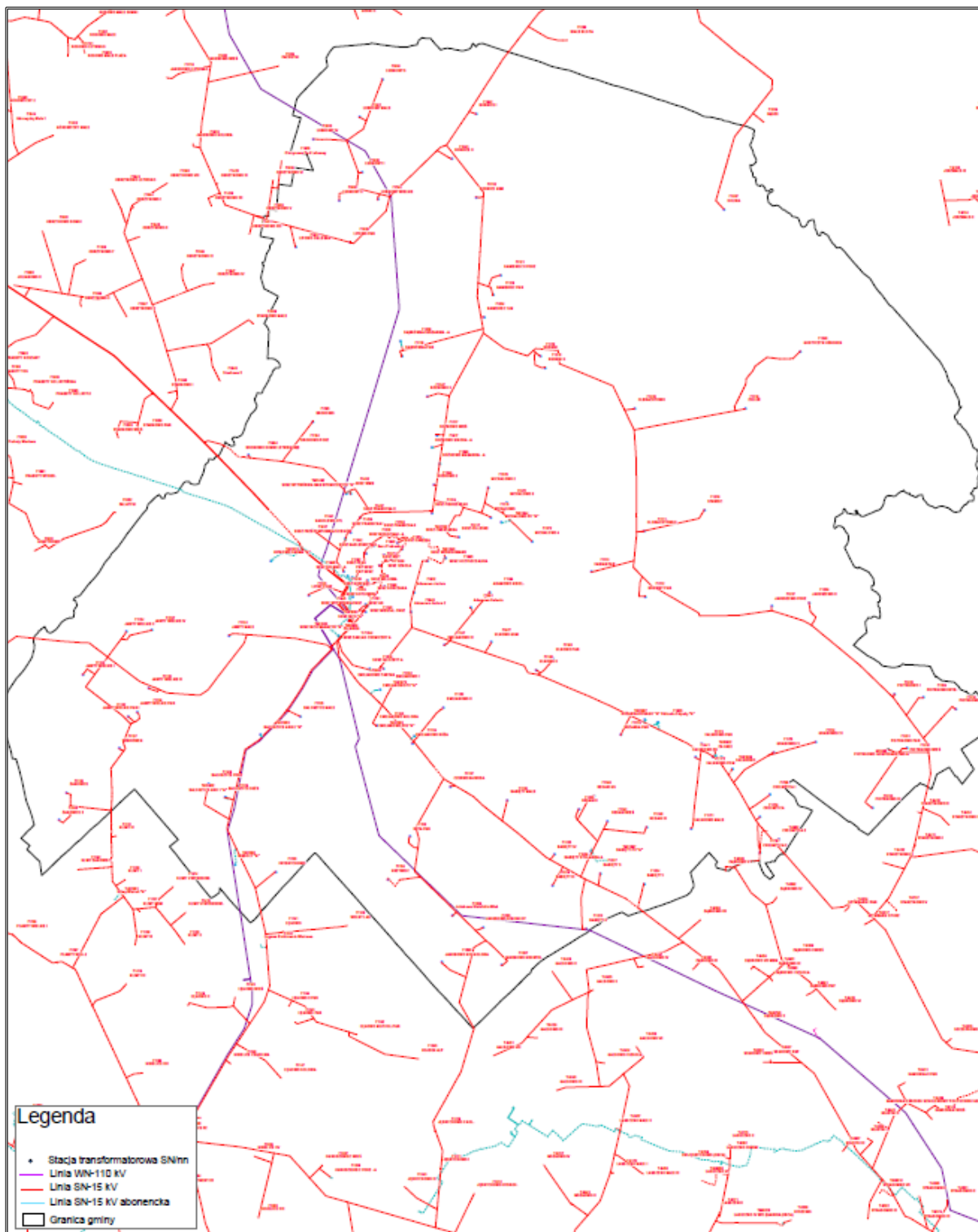
Stacje transformatorowe 15/0,4 kV		Liczba stacji	Łączna moc
1.	Stacje słupowe	126 szt.	15,28 MVA
2.	Stacje wewnętrzne	34 szt.	25,78 MVA
Łącznie		160 szt.	41,06 MVA

Źródło: ENERGA-OPERATOR S.A.

Stan techniczny linii elektroenergetycznych wysokiego, średniego i niskiego napięcia na terenie gminy Susz jest dobry. Standardy jakościowe energii elektrycznej są dotrzymane z zachowaniem odchyłeń dopuszczalnych przepisami. Urządzenia poddawane są bieżącym kontrolom, po przeprowadzeniu których wykonywane są zalecenia z nich wynikające w zakresie remontów/modernizacji bądź konserwacji w ramach przeprowadzonej działalności eksploatacyjnej przez ENERGA-OPERATOR S.A. Wszelkie uszkodzenia czy awarie usuwane są na bieżąco po ich wystąpieniu.

Na mapie poniżej przedstawiono przebieg sieci elektroenergetycznej na terenie gminy Susz.

Tabela 25. Przebieg sieci elektroenergetycznej na terenie gminy Susz

Źródło: ENERGA-OPERATOR S.A.

Na terenie gminy Susz znajduje się również¹³:

- 346 wytwórców PV na łączną moc wytwórczą 9 763 kW,
- 2 wytwórców BG na łączną moc wytwórczą 2 071 kW.

Na terenie gminy znajduje się 980 opraw oświetleniowych typu LED będących własnością przedsiębiorstwa Energa Oświetlenie Sp. z o.o. W 2023 roku ilość zużytej energii na oświetlenie uliczne była równa 375,137 MWh. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę oświetlenia ulicznego będącego własnością Energa Oświetlenie Sp. z o.o. na terenie gminy Susz.

Tabela 26. Charakterystyka oświetlenia ulicznego będącego własnością Energa Oświetlenie Sp. z o.o. na terenie gminy Susz

Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2023																		
Długość sieci oświetlenia ulicznego [m]	sieć napowietrzna – 64 901,60 m sieć kablowa – 3 637,00 m razem – 68 538,60 m																		
Ilość zużytej energii na oświetlenie uliczne [MWh]	375,137																		
Rodzaj lamp ulicznych	LED																		
Moc lamp ulicznych danego rodzaju [W]	24,5	27	31	38	39	42	44,5	45	52	55	58	59	62	65	66	69	73	74	75
Ilość lamp ulicznych danego rodzaju [szt.]	17	30	83	22	196	5	182	4	9	139	3	39	83	19	78	1	38	1	31

Źródło: Energa Oświetlenie Sp. z o.o.

Dodatkowo Gmina Susz jest właścicielem 53 szt. opraw oświetleniowych ledowych oraz 62 szt. opraw oświetleniowych sodowych.¹⁴

W 2023 roku wymieniono 715 opraw oświetleniowych na oprawy typu LED.

7.2. Plany rozwojowe przedsiębiorstwa energetycznego

Przedsiębiorstwo ENERGA-OPERATOR S.A. planuje w dalszym ciągu przeprowadzać systematyczne kontrole sieci elektroenergetycznej znajdującej się na terenie gminy Susz. Po przeprowadzeniu tych kontroli wykonywane będą zalecenia z nich wynikające w zakresie remontów, modernizacji bądź konserwacji w ramach prowadzonej działalności eksploatacyjnej przez ENERGA-OPERATOR S.A.

¹³ ENERGA-OPERATOR S.A.

¹⁴ Urząd Miejski w Suszu

Ponadto, na terenie gminy Susz zaplanowane zostały między innymi następujące zamierzenia inwestycyjne:

- modernizacja linii napowietrznej WN 110 kV relacji Susz – Iława (dostosowanie linii do zwiększonego obciążenia w temperaturze pracy + 80°C),
- automatyzacja linii SN 15 kV poprzez montaż rozłączników sterowanych drogą radiową,
- program wymiany przewodów gołych na izolowane na niskim i średnim napięciu.

Dodatkowo przedsiębiorstwo Energa Oświetlenie Sp. z o.o. zaplanowało w 2024 roku realizację zadań przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 27. Planowane inwestycje dotyczące infrastruktury oświetleniowej na terenie gminy Susz w 2024 r.

Lp.	Nazwa zadania	Krótki opis (zakres zadania)
1.	Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Falkowo	9 punktów oświetleniowych (oprawy LED o mocy ok 35W) + kabel o długości ok. 341 m
2.	Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Susz, ul. Łąkowa	9 punktów oświetleniowych (oprawy LED o mocy ok 35W) + przewód o długości ok. 289 m/ kabel o długości ok. 61 m
3.	Dobudowa pkt. oświetleniowych na terenie Gminy Susz	26 punktów oświetleniowych (oprawy LED o mocy ok 40W) + przewód o długości łącznej ok. 2 320 m

Źródło: Energa Oświetlenie Sp. z o.o.

7.3. Kierunki rozwoju gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną

Zgodnie z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Susz na obszarze gminy, jako podstawowy kierunek rozwoju sieci elektroenergetycznej przyjmuje się niezbędne działania modernizacyjne, w tym kablowanie linii napowietrznych, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych. Ponadto należy podjąć działania w celu wykorzystania alternatywnych źródeł energii, m.in. poprzez budowę elektrowni wiatrowych, przy czym sytuowanie masztów elektrowni wiatrowych winno uwzględniać zasady ochrony przyrody, w tym zwłaszcza dotyczące obszarów Natura 2000.

8. Przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych

Zgodnie z zapisami ustawy o efektywności energetycznej (Rozdział 3, Art.6, ust. 1-2 Ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej):

1. Jednostka sektora publicznego realizuje swoje zadania, stosując co najmniej jeden ze środków poprawy efektywności energetycznej, o których mowa w ust. 2,
2. Środkami poprawy efektywności energetycznej są:
  - realizacja i finansowanie przedsięwzięcia służącego poprawie efektywności energetycznej,

- nabycie urządzenia, instalacji lub pojazdu, charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji,
- wymiana eksploatowanego urządzenia, instalacji lub pojazdu na urządzenie, instalację lub pojazd, o których mowa w pkt 2, lub ich modernizacja,
- realizacja przedsięwzięcia termomodernizacyjnego w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. 2023 poz. 2496),
- wdrażanie systemu zarządzania środowiskowego, o którym mowa w art. 2 pkt 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylającego rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz. Urz. UE L 342 z 22.12.2009, str. 1, z późn. zm.), potwierdzone uzyskaniem wpisu do rejestru EMAS, o którym mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) (Dz.U. 2022 poz. 2013),
- realizacja przedsięwzięć niskoemisyjnych, o których mowa w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Do przedsięwzięć racjonalizujących użytkowanie ciepła, energii elektrycznej oraz paliw gazowych zalicza się m.in.:

- wymianę źródeł ciepła,
- termomodernizację budynków,
- remont, wymianę instalacji c.o. i c.w.u.,
- montaż instalacji wykorzystujących oze,
- energooszczędne korzystanie z biurowych i domowych urządzeń.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz inwestycji planowanych przez Gminę Susz w celu poprawy zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe.

Tabela 28. Wykaz inwestycji planowanych do realizacji przez Gminę Susz

Lp.	Inwestycja planowana do realizacji	Rok realizacji
1.	Realizacja programu Czyste Powietrze	2024-2035
2.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2025
3.	Budowa instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii	2024-2035
4.	Realizacja działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców	2024-2035

Źródło: Opracowanie własne

9. Cele Gminy Susz w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Mając na uwadze politykę ekologiczną państwa, celem Gminy Susz w zakresie planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego na jej terenie. Ponadto, przez planowanie przedsięwzięć racjonalizujących użytkowanie ciepła, energii elektrycznej oraz paliw gazowych oraz ich realizację, ograniczona zostanie emisja zanieczyszczeń, w szczególności dwutlenku węgla. W zakresie planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, Gmina Susz określiła następujące cele:

Cel 1. Eliminacja „niskiej emisji” poprzez wymianę źródeł ciepła oraz termomodernizację budynków.

Cel 2. Zapewnienie ciągłości zasilania w energię elektryczną i bezpieczeństwa energetycznego.

Cel 3. Wzrost wykorzystywania potencjału energii produkowanej poprzez odnawialne źródła energii.

10. Ocena zgodności planów rozwojowych przedsiębiorstw energetycznych z Załoženiami oraz zasady monitorowania i oceny realizacji

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266), przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych, sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju na okresy nie krótsze niż trzy lata. Przy ich sporządzaniu mają obowiązek współpracować z gminami, w celu zapewnienia spójności między tymi planami a Załoženiami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe sporządzanymi przez gminy.

Aktualnie obowiązujące plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, które funkcjonują na terenie gminy są zgodne z załoženiami, w zakresie działalności przedsiębiorstwa. Występuje jednak potrzeba monitorowania realizacji celów określonych w załoženiach.

Zasady monitorowania stanu zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych z Załoženiami oraz oceny realizacji Założeń

Zasady monitorowania i ewaluacji stanowią podstawowy instrument oceny realizacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 i obejmują następujące czynności:

— zbieranie danych od jednostek odpowiedzialnych za realizacją zadań gminnych uwzględnionych w Załoženiach,

- planowanie inwestycji na przyszłe lata w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- występowanie do przedsiębiorstw energetycznych o informacje z zakresu realizacji ich zadań dotyczących rozwoju systemów: ciepłowniczego, elektroenergetycznego oraz gazowniczego,
- pozyskiwanie planów przedsiębiorstw energetycznych, a w przypadku ich braku, danych o inwestycjach planowanych na terenie gminy w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- ocena stopnia realizacji zadań wynikających z Założeń,
- ocena zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych z Załoženiami,
- weryfikacja czy plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych zapewniają realizację Założeń, a tym samym czy istnieje potrzeba podjęcia działań zaradczych określonych w ustawie Prawo energetyczne,
- podjęcie działań w celu aktualizacji Założeń w okresie trzyletnim od ich uchwalenia.

Urząd Miejski będzie prowadził monitoring realizacji zadań wpisujących się w Założenia, poprzez zbieranie danych nt. podjętych inwestycji gminnych, jak również uzyskiwanie od przedsiębiorstw energetycznych informacji. Ponadto w cyklu 3-letnim przed uchwalaniem aktualizacji Założeń pracownicy odpowiedzialni za ich monitoring, dokonają oceny zgodności planów rozwoju przedsiębiorstw z Załoženiami. Monitorowanie ma zapewnić nie tylko ocenę stopnia realizacji działań w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, ale także bieżącą wiedzę o planach rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, niezbędną do oceny, czy zapewniają one realizację Założeń. Ponadto w ramach prowadzonego monitoringu oceniania będzie zgodność planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych działających na terenie gminy z „Załoženiami do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035”.

W przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń, konieczne będzie opracowanie projektu planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru gminy, w którym wskazane będą propozycje rozwiązań, przewidywane koszty i harmonogram realizacji, a także źródła finansowania.

Wskaźniki monitoringu i ewaluacji

W poniżej tabeli przedstawiono zestaw wskaźników monitoringu i ewaluacji zaplanowanych działań oraz realizacji wyznaczonych celów.

Tabela 29. Wskaźniki monitoringu i ewaluacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

Wskaźnik monitoringu i ewaluacji	Jednostka
Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie w ramach programu „Czyste Powietrze”	szt.
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	szt.
Liczba zamontowanych instalacji oze	szt.
Liczba zrealizowanych działań przyczyniających się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców	szt.
Liczba nowych przyłączy gazowych	szt.
Długość wybudowanej sieci gazowej	km
Liczba wymienionych opraw oświetleniowych	szt.
Liczba wybudowanych opraw oświetleniowych	szt.
Długość wybudowanej sieci oświetlenia ulicznego	m
Długość zmodernizowanych linii elektroenergetycznej	km
Długość zautomatyzowanej linii elektroenergetycznej	km
Liczba wymienionych przewodów elektroenergetycznych	szt.

Źródło: Opracowanie własne

11. Analiza możliwości wykorzystania lokalnych i odnawialnych źródeł energii

11.1. Energia wiatru

Aktualnie najważniejszym czynnikiem determinującym rozwój energetyki wiatrowej jest ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. 2024 poz. 317). Ustawa ta określa warunki i tryb lokalizacji i budowy elektrowni wiatrowych, a także warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie istniejącej albo planowanej zabudowy mieszkaniowej, jak również odległości od obszarów przyrodniczo chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz w sąsiedztwie leśnych kompleksów promocyjnych).

Polska położona jest w strefie o przeciętnych warunkach wietrzności, z prędkościami wiatru na poziomie 3,5 – 4,5 m/s. Dla obszaru Polski maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru dość dobrze pokrywają się z maksymalnym zapotrzebowaniem na energię ciepłą, czyli okresem występowania najniższych temperatur. Trzeba zatem stwierdzić, że korzystanie z tego źródła energii jest jak najbardziej uzasadnione.

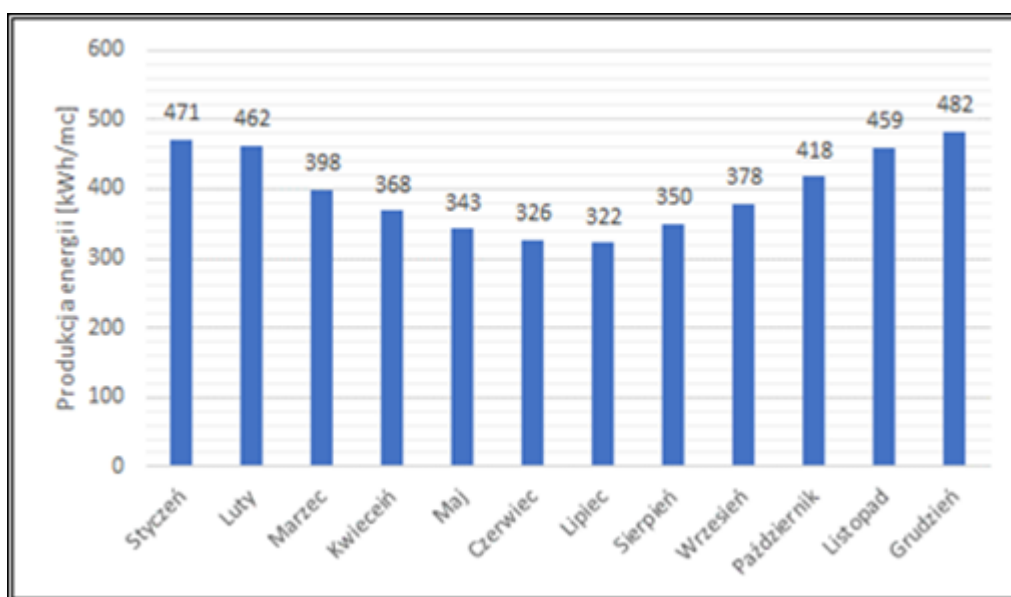
Energia wiatru jest odnawialnym źródłem energii, tj. niewyczerpalnym i niezanieczyszczającym środowisko. Do jej wytworzenia nie jest wymagane użycie jakiegokolwiek paliwa – z wyjątkiem etapu związanego z samym wyprodukowaniem elektrowni. Stanowi ekologicznie czyste źródło energii – eliminuje takie produkty, jak:

dwutlenek węgla, tlenek siarki, tlenki azotu, pyły, odpady stałe i gazowe. W konsekwencji nie występuje degradacja i zanieczyszczenie środowiska naturalnego czy też spadek poziomu wód podziemnych, jak to ma miejsce w przypadku konwencjonalnych sposobów pozyskiwania energii.

Korzyścią ekologiczną wyprodukowania 1 kWh energii elektrycznej z elektrowni wiatrowej, w stosunku do tradycyjnie wyprodukowanej w elektrowni węglowej, jest uniknięcie emisji do atmosfery następujących zanieczyszczeń: 5,5 g SO₂, 4,2 g NO_x, 700 g CO₂, 49 g pyłów i żużlu. Możliwość wykorzystania energii wiatru zależy od dwóch czynników: zasobu energetycznego wiatru oraz przestrzennych możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Wykres 4. Średnie miesięczne wartości produkcji energii przez MTW o mocy 3 kW

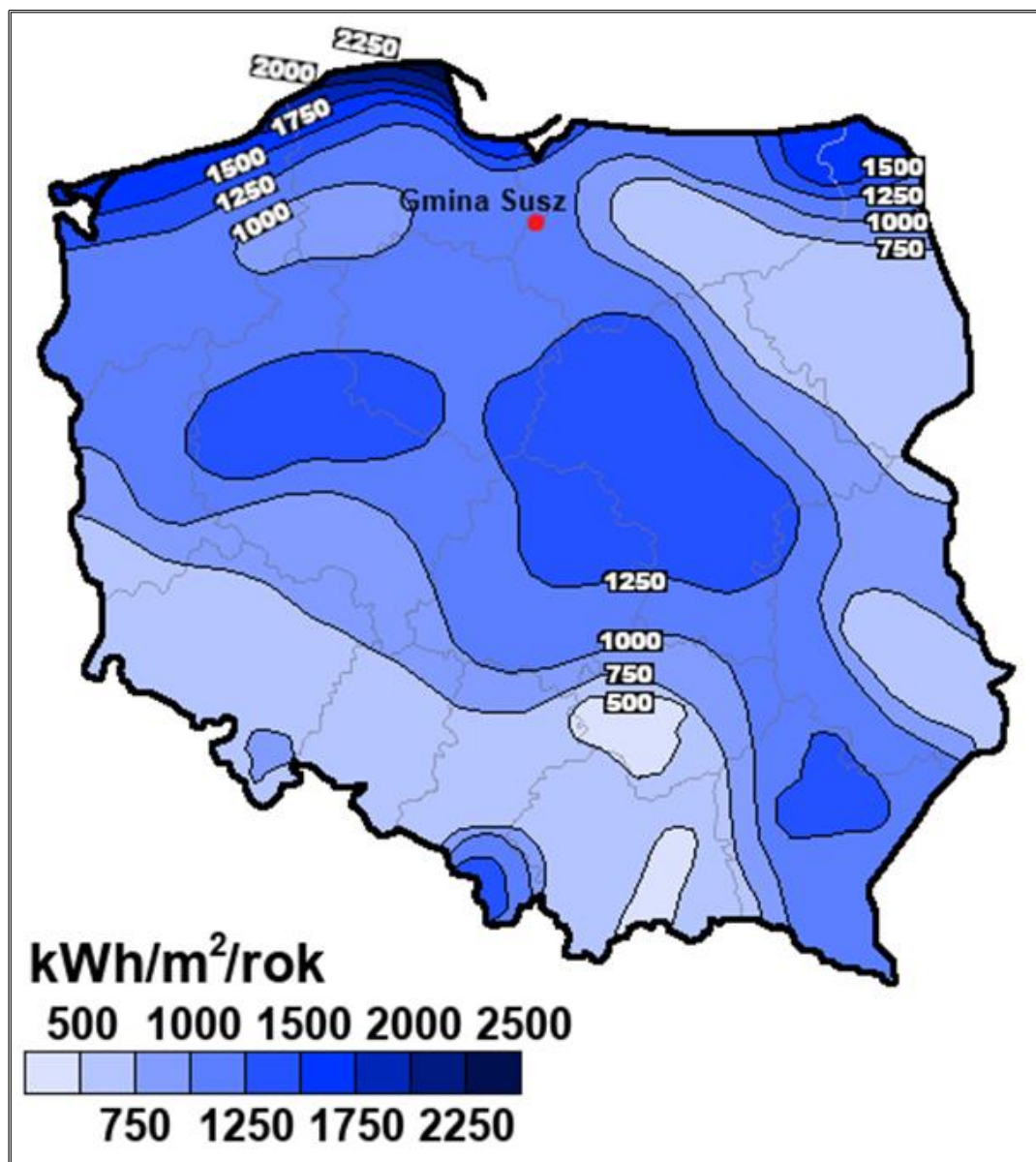
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.ogrzewnictwo.pl/>

Z powyższego wykresu wynika, że najwyższy potencjał produkcji energii elektrycznej w Polsce pochodzącej z wiatru przypada na okres jesienno-zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Zaistniała sytuacja jest bardzo korzystna, ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Z analizy poniższej mapy wynika, że gmina Susz zlokalizowana jest w obrębie, w którym siła wiatru jest równa ok. 1 250 kWh/m²/rok. W związku z czym na terenie gminy istnieje potencjał do wykorzystania energii wiatrowej. Obecnie na terenie nie funkcjonuje żadna instalacja wykorzystująca ten potencjał.¹⁵

¹⁵ Urząd Miejski w Suszu

Rysunek 10. Położenie Gminy Susz na tle mapy Polski uwzględniającej energię wiatru w kWh/m²/rok na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

11.2. Energia słoneczna

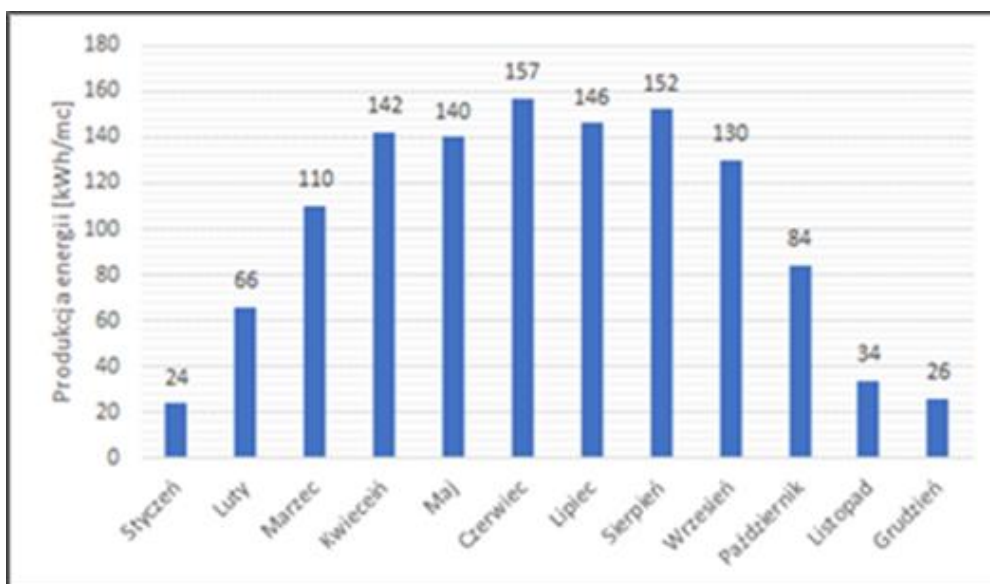
Polska nie jest krajem uprzywilejowanym pod względem możliwości wykorzystania energii słonecznej ze względu na położenie na stosunkowo dużej szerokości geograficznej, w której promieniowanie słoneczne jest mniej intensywne, szczególnie w okresie jesienno–zimowym, kiedy to przypada sezon grzewczy. Z tego względu w polskich warunkach uzasadnione jest wspomaganie energią słoneczną jedynie produkcji ciepłej wody użytkowej, bowiem energię słoneczną warto pozyskiwać tylko w sezonie ciepłym, a więc od kwietnia do października.

Zaletą wykorzystania energii słonecznej jest brak jej negatywnego oddziaływania na środowisko. Trudność wykorzystania tego źródła energii wynika zaś z dobowej i sezonowej

zmienności promieniowania słonecznego. Do wad należy także mała gęstość dobową strumienia energii promieniowania słonecznego.

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię: ciepłą – za pomocą kolektorów oraz elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Wykres 5. Średnia miesięczna produkcja energii przez panele fotowoltaiczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji ze strony <https://www.gramzielone.pl>

Powyższy wykres prezentuje możliwości produkcji energii elektrycznej przy użyciu paneli fotowoltaicznych z instalacji o mocy 1 kW. Okres największej efektywności przypada na okres największego nasłonecznienia, które w Polsce występuje w okresie od kwietnia do września. W tym okresie produkcja energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznej jest największa.

Poniższy rysunek przedstawia mapę uśłonecznienia Polski. Teren gminy Susz znajduje się w obrębie, gdzie uśłonecznienie jest równe 1 700 – 1 750 h w ciągu roku. Oznacza to, że występuje tu wysoki potencjał w zakresie wykorzystywania energii słonecznej na cele c.o. oraz c.w.u. Na terenie gminy Susz znajduje się 346 instalacji solarnych na łączną moc wytwórczą 9 763 kW.¹⁶ Funkcjonujące na terenie gminy farmy fotowoltaiczne znajdują się w miejscowości Susz i Michałowo. Wśród mieszkańców Gminy Susz można zauważyć duże zainteresowanie budową instalacji OZE, co można zaobserwować na podstawie¹⁷:

— 4 pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy dla budowy farm fotowoltaicznych wydanych w 2020 roku,

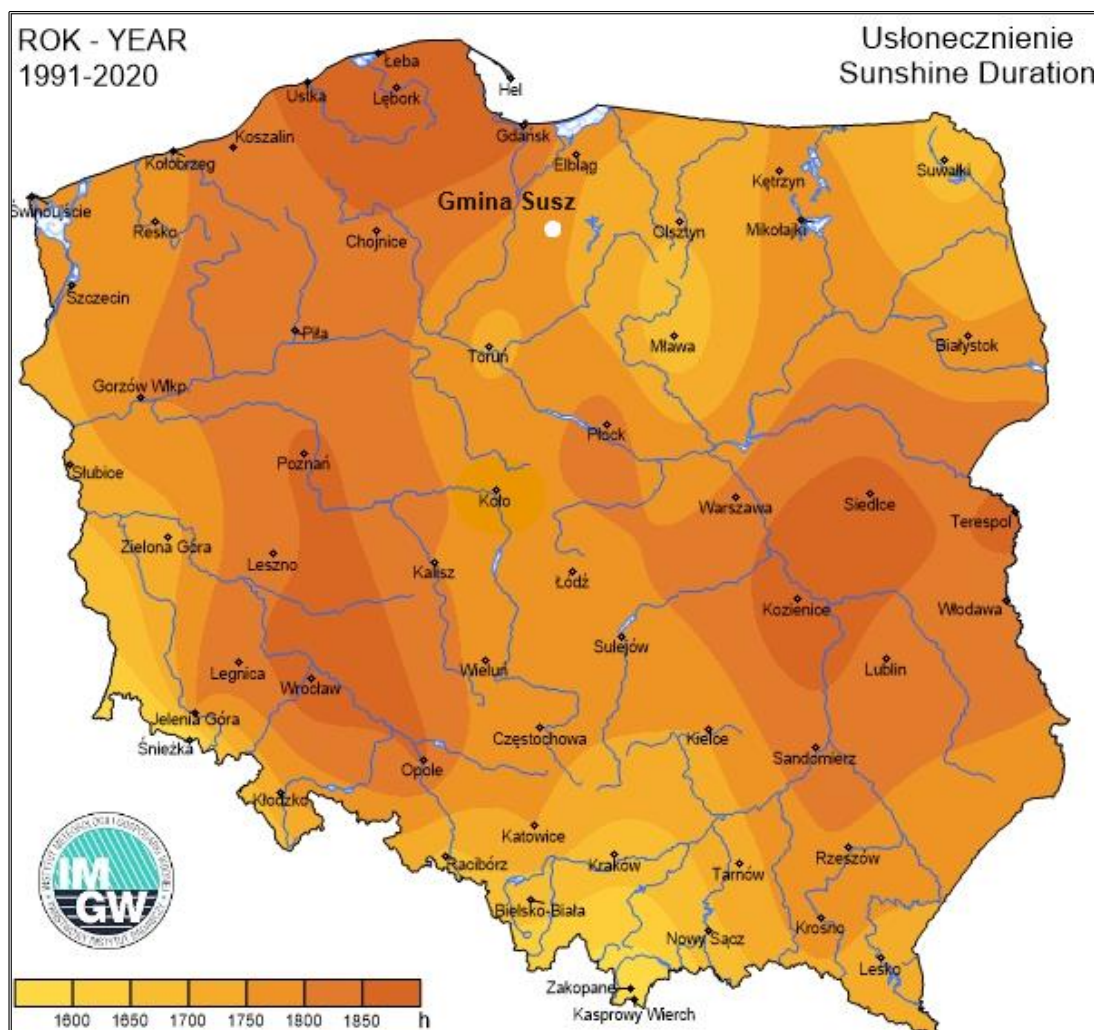
¹⁶ ENERGA-OPERATOR S.A.

¹⁷ Urząd Miejski w Suszu

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

- 20 pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy dla budowy farm fotowoltaicznych wydanych w 2021 roku,
- 20 pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy dla budowy farm fotowoltaicznych wydanych w 2022 roku,
- 15 pozytywnych decyzji o warunkach zabudowy dla budowy farm fotowoltaicznych wydanych w 2023 roku.

Rysunek 11. Mapa usłonecznienia Polski

Źródło: <https://www.planergia.pl/>

11.3. Energia geotermalna

Ze względu na odmienną technologię i inne kierunki zastosowań w wykorzystaniu energii geotermalnej, stosuje się podział na geotermię płytką (niskiej entalpii) – pompy ciepła oraz geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – źródła geotermalne.

Główną zaletą wykorzystania energii zawartej w wodach geotermalnych (geotermii głębokiej) jest jej „czystość”, gdyż zastępując tradycyjne nośniki energii (np. węgiel, koks), energią gorącej wody eliminuje się emisję gazów i pyłów, co ma istotny wpływ na środowisko naturalne.

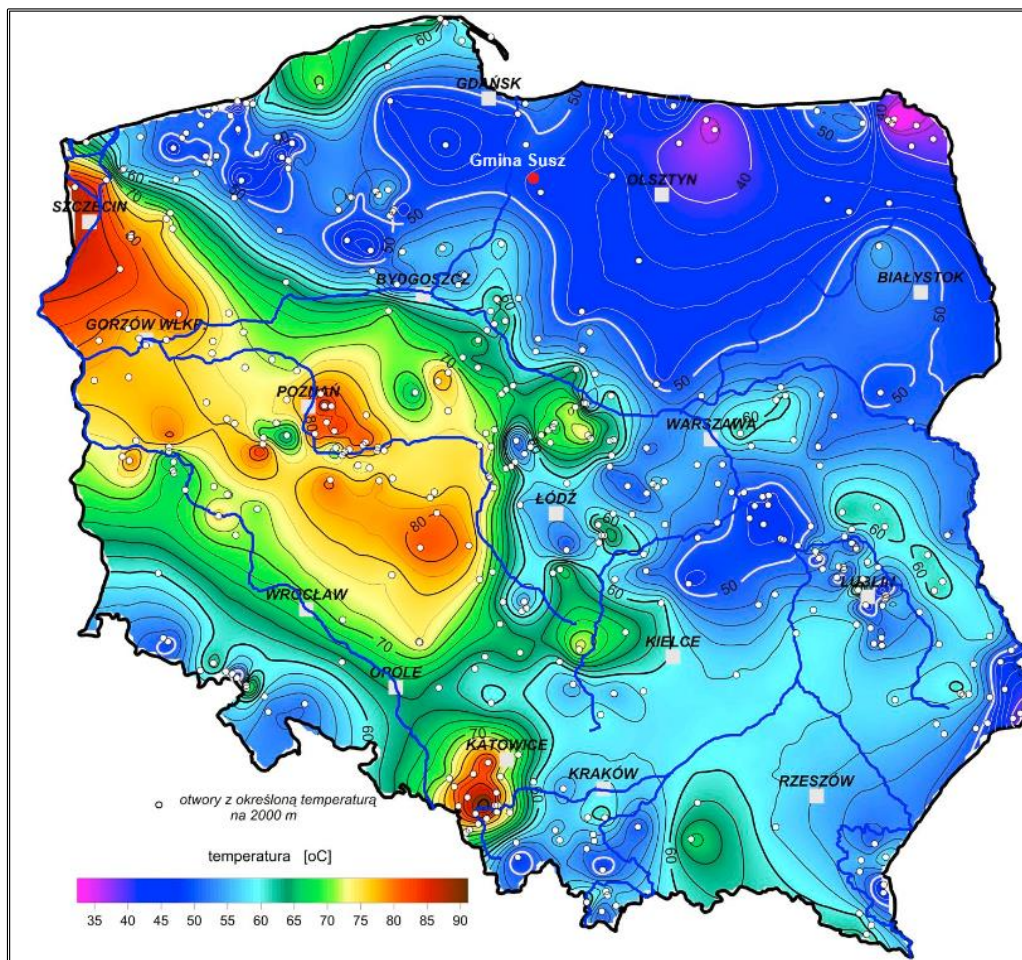
Poza tym instalacje oparte na wykorzystaniu energii geotermalnej odznaczają się stosunkowo niskimi kosztami eksploatacyjnymi.

Wadami pozyskiwania tego rodzaju energii są:

- duże nakłady inwestycyjne na budowę instalacji,
- ich eksploatację ograniczają często niesprzyjające wydobywaniu warunki.

Na rysunku poniżej zaprezentowana została mapa Polski z uwzględnieniem temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny. Gmina Susz zlokalizowana jest na obszarze, gdzie temperatura wód termalnych wynosi ok. 50-55°C na podstawie wysokiej temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. Potencjał wykorzystywania geotermii jest więc niski.

Rysunek 12. Położenie gminy Susz na mapie rozkładu temperatur na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/>

11.4. Energia wodna

Polska jest krajem ubogim w wodę, dlatego też rozwój dużych elektrowni wodnych na jej terenie jest ograniczony. Możliwy jest jednak wzrost ilości małych elektrowni wodnych, które dzielą się jeszcze na:

- mikroelektrownie o mocy do 50 kW, ewentualnie 300 kW;
- minielektrownie o mocy 50 kW – 1 MW, ewentualnie 300 kW – 1 MW;
- małe elektrownie o mocy 1 – 5 MW.

Budowa elektrowni wodnych uzależniona jest od spełnienia szeregu wymogów wprowadzonych przepisami prawa, do których należą m.in. umożliwienie migracji ryb, jeżeli jest to uzasadnione warunkami lokalnymi, zapobieganie stratom ryb przy przejściu przez turbiny elektrowni, ograniczenia w zakresie przekształcenia istniejącej rzeźby terenu i naturalnego układu koryta rzeki. Z tego względu nie jest to źródło energii masowo wykorzystywane na terenie Polski.

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą

wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Jej zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Na terenie gminy Susz funkcjonuje elektrownia wodna, która zlokalizowana jest na rzece Liwa w miejscowości Gostrzyn.¹⁸

11.5. Energia z biomasy

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2009/28/WE biomasa oznacza ulegającą biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa i związanych z nimi działów przemysłu, w tym rybołówstwa i akwakultury, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych i miejskich. Z kolei zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. 2024 poz. 20) biomasa to ulegające biodegradacji, części produktów, odpady lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa, łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi, leśnictwa i rybołówstwa oraz powiązanych z nimi działów przemysłu, w tym z chowu i hodowli ryb oraz akwakultury, a także ulegająca biodegradacji część odpadów przemysłowych i komunalnych, w tym z instalacji służących zagospodarowaniu odpadów oraz uzdatniania wody i oczyszczania ścieków.

Wobec powyższego, pochodzenie biomasy może być różnorodne, poczynając od polowej produkcji roślinnej, poprzez odpady występujące w rolnictwie, w przemyśle rolno – spożywczym, w gospodarstwach domowych, jak i w gospodarce komunalnej. Biomasa może również pochodzić z odpadów drzewnych w leśnictwie, przemyśle drzewnym i celulozowo – papierniczym. Zwiększa się również zainteresowanie produkcją biomasy do celów energetycznych na specjalnych plantacjach: drzew szybko rosnących (np. wierzba), rzepaku, słonecznika, wybranych gatunków traw. Ważnym źródłem biomasy są też odpady z produkcji zwierzęcej oraz odpady z gospodarki komunalnej.

Jedną z barier w wykorzystaniu biomasy do celów energetycznych jest dostępność węgla kamiennego i wytworzonego z niego koksu. Jedyne wahania cen węgla, który poza tym trzeba przeważnie transportować na znaczne odległości oraz łatwość dostępu do paliwa

---

¹⁸ Urząd Miejski w Suszu

w warunkach lokalnych, takiego jak słoma, zrębki leśne, drewno wierzbowe, mogą przyczynić się do zwiększenia zapotrzebowania na surowce lokalne.

Biomasa charakteryzuje się niską gęstością energii na jednostkę (transportowanej) objętości i z natury rzeczy powinna być wykorzystywana możliwie blisko miejsca jej pozyskiwania. Jest zasobem ograniczonym. Produkcja biomasy dla celów energetycznych jest konkurencją dla produkcji dla celów żywnościowych – powoduje zmniejszenie jej zasobów bezpośrednio poprzez przeznaczanie pól lub pośrednio – przez zmniejszenie powierzchni upraw. Poza tym przeznaczenie powierzchni pod plantacje energetyczne niesie zagrożenie dla bioróżnorodności i często dla naturalnych walorów rekreacyjnych.

11.5.1. Energia z lasów

Z jednego drzewa w wieku rębny można uzyskać 54 kg drobnicy gałęziowej, 59 kg chrustu oraz 166 kg drewna pniakowego z korzeniami. Przyjmując średnio liczbę 400 drzew na 1 hektarze można uzyskać 55,8 t/ha drewna. W ramach analizy przyjęto tę zależność dla 1% powierzchni lasów na danym terenie.

Potencjał energetyczny zasoby biomasy z lasów został określony w oparciu o wartość energetyczną świeżego drewna opałowego pochodzącego z lasów, którą przyjęto na poziomie 8 GJ/t oraz sprawność pozyskiwania energii w wysokości 80%.

W poniższej tabeli przedstawiono zasoby biomasy możliwej do pozyskania z lasów na terenie gminy Susz. W latach 2024-2035 potencjał energetyczny jest równy 31 137,29 GJ/rok.

Tabela 30. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z lasów na terenie gminy Susz

Lata	Powierzchnia terenów leśnych [ha]	Zasoby drewna [m ³ /rok]	Potencjał energetyczny [GJ/rok]
2024	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2025	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2026	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2027	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2028	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2029	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2030	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2031	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2032	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2033	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2034	8 719,00	4 865,20	31 137,29
2035	8 719,00	4 865,20	31 137,29

Źródło: Opracowanie własne

11.5.2. Energia z sadów

Drewno z sadów na cele energetyczne można uzyskać z corocznych wiosennych prześwietleń drzew oraz likwidacji starych sadów. Do obliczenia ilości drewna odpadowego z sadów przyjęto jednostkowy wskaźnik 0,35 m³/ha/rok.

Potencjał energetyczny określono przyjmując kaloryczność drewna na poziomie 8 GJ/m³ (gatunki liściaste o wilgotności około 15–20%) oraz sprawność pozyskiwania energii na poziomie 80%.

Sady na terenie gminy Susz zajmują powierzchnię równą 18,00 ha, w związku z czym potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania na terenie gminy jest przez cały analizowany okres, tj. lata 2024-2035 jest równy 40,32 GJ/rok.

Tabela 31. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z sadów na terenie gminy Susz

Lata	Powierzchnia sadów [ha]	Zasoby drewna [m ³ /rok]	Potencjał energetyczny [GJ/rok]
2024	18,00	6,30	40,32
2025	18,00	6,30	40,32
2026	18,00	6,30	40,32
2027	18,00	6,30	40,32
2028	18,00	6,30	40,32
2029	18,00	6,30	40,32
2030	18,00	6,30	40,32
2031	18,00	6,30	40,32
2032	18,00	6,30	40,32
2033	18,00	6,30	40,32
2034	18,00	6,30	40,32
2035	18,00	6,30	40,32

Źródło: Opracowanie własne

11.5.3. Biomasa z drewna odpadowego z dróg

Ilość zasobów drewna oszacowano metodą wskaźnikową, przyjmując ilość drewna możliwego do wykorzystania energetycznego. W przypadku długości dróg brano pod uwagę wyłącznie drogi należące do Gminy Susz¹⁹, bowiem tylko te odcinki dróg znajdują się w gestii władz samorządu i to one decydują o możliwości przeprowadzenia wycinki tych drzew.

W celu oszacowania możliwej do uzyskania rocznie energii z odpadowego drewna z dróg poczyniono następujące założenia:

¹⁹ Z analizy wyłączono długość ulic znajdujących się w mieście Susz.

- objętość drewna możliwego do pozyskania rocznie z kilometra drogi na cele energetyczne wynosi $1,5 \text{ m}^3/(\text{km}/\text{rok})$,
- wartość opałowa drewna z drzew przy drogach wynosi średnio $8,5 \text{ GJ}/\text{m}^3$,
- sprawność pozyskiwania energii wynosi 80%.

Roczna ilość energii, którą można pozyskać z odpadowego drewna z dróg:

$$E_d = 0,8 \cdot x \cdot I_d \cdot x \cdot L_d \cdot x \cdot W_d,$$

gdzie:

E_d - roczna energia z drewna odpadowego z dróg, GJ/rok,

I_d - ilość drewna pozyskiwanego rocznie z kilometra drogi ($1,5 \text{ m}^3/(\text{km} \cdot \text{rok})$),

L_d - długość dróg na obszarze wiejskim gminy (57,70 km),

W_d - wartość opałowa drewna z dróg ($8,5 \text{ GJ}/\text{m}^3$).

W kolejnych latach, z uwagi na obcinanie przy drogach gałęzi drzew (przede wszystkim przy starych drzewach), które mogą stwarzać ewentualne zagrożenie, przyjęto spadek ilości drewna opadowego o 1%. W związku z powyższym przewiduje się, że potencjał tego rodzaju biomasy będzie w 2035 roku niższy o 10,47% w stosunku do roku 2024.

Tabela 32. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z drewna odpadowego z dróg na terenie gminy Susz

Lata	Długość [km]	Zasoby drewna [m^3/rok]	Potencjał energetyczny [GJ/rok]
2024	57,70	83,98	571,06
2025	57,70	83,14	565,35
2026	57,70	82,31	559,70
2027	57,70	81,49	554,10
2028	57,70	80,67	548,56
2029	57,70	79,86	543,07
2030	57,70	79,06	537,64
2031	57,70	78,27	532,27
2032	57,70	77,49	526,94
2033	57,70	76,72	521,67
2034	57,70	75,95	516,46
2035	57,70	75,19	511,29

Źródło: Opracowanie własne

11.5.4. Biomasa ze słomy i siana

Słoma

Według „Małej Encyklopedii Rolniczej” słoma to dojrzałe lub wysuszone źdźbła roślin zbożowych. Określenia tego używa się również w stosunku do wysuszonych łodyg roślin strączkowych, lnu i rzepaku. Słoma jest najczęściej używanym materiałem ściółkowym. Stosuje się ją w chowie wszystkich rodzajów zwierząt gospodarskich, zwłaszcza w gospodarstwach posiadających tradycyjne budynki inwentarskie. Ilość stosowanej ściółki jest różna i zależy m.in. od rodzaju zwierząt, jakości paszy, konstrukcji budynków czy też liczby dni przebywania zwierząt w pomieszczeniach.

Słoma stanowi materiał niejednorodny, o stosunkowo niskiej wartości energetycznej odniesionej do jednostki objętości, szczególnie w porównaniu z konwencjonalnymi nośnikami energii. Poza tym jest to paliwo zdecydowanie lokalne – ze względu na niski ciężar (po sprasowaniu ok. 100 – 140 kg/m³) ekonomicznie uzasadniona odległość transportu nie przekracza 50-60 km. Pomimo tych niedogodności jest to surowiec, który przy zachowaniu pewnej staranności pozwala uzyskać znaczne ilości czystej, odnawialnej energii co roku.

Potencjał słomy do wykorzystania energetycznego obliczono poprzez obniżenie zbiorów słomy o jej zużycie w rolnictwie. Na podstawie dotychczasowych badań i obserwacji przyjęto założenie, że słoma w pierwszej kolejności ma pokryć zapotrzebowanie produkcji zwierzęcej (ściółka i pasza) oraz cele nawozowe (przyoranie). Dopiero nadwyżki słomy zaproponowano do wykorzystania energetycznego, co zaprezentowano w poniższej tabeli.

Do wyliczenia potencjału wykorzystania słomy na terenie gminy przyjęto założenia:

- 30% wytwarzanej słomy stanowi nadwyżkę, którą można wykorzystać na cele energetyczne,
- wartość opałowa słomy (o wilgotności około 20%) wynosi średnio 15 GJ/Mg,
- sprawność pozyskiwania energii wynosi 80%.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości dla potencjału energetycznego biomasy możliwej do pozyskania ze słomy na terenie gminy Susz. Przewiduje się, że potencjał ten zmniejszy się w roku 2035 o 30,84% w stosunku do roku 2024.

Tabela 33. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania ze słomy

Lata	Produkcja słomy [t]			Zużycie słomy [t]			Do wykorzystania energetycznego [t]	Potencjał [GJ]
	Zboża podstawowe z mieszankami	Rzepak i rzepik	Razem	Pasza	Ściółka	Przyoranie		
2024	21 505,48	0,00	21 505,48	3 601,70	4 878,76	2 150,55	10 874,46	39 148,06
2025	21 106,83	0,00	21 106,83	3 646,30	4 794,45	2 110,68	10 555,40	37 999,45
2026	20 706,19	0,00	20 706,19	3 690,89	4 710,14	2 070,62	10 234,54	36 844,33
2027	20 303,54	0,00	20 303,54	3 735,48	4 625,83	2 030,35	9 911,87	35 682,73
2028	19 898,88	0,00	19 898,88	3 780,08	4 541,52	1 989,89	9 587,39	34 514,62
2029	19 534,71	0,00	19 534,71	3 824,67	4 457,21	1 953,47	9 299,36	33 477,69
2030	19 167,90	0,00	19 167,90	3 869,26	4 372,90	1 916,79	9 008,95	32 432,20
2031	18 798,44	0,00	18 798,44	3 913,86	4 288,59	1 879,84	8 716,16	31 378,16
2032	18 426,35	0,00	18 426,35	3 958,45	4 204,28	1 842,64	8 420,99	30 315,56
2033	18 051,62	0,00	18 051,62	4 003,04	4 119,96	1 805,16	8 123,45	29 244,41
2034	17 674,24	0,00	17 674,24	4 047,64	4 035,65	1 767,42	7 823,53	28 164,70
2035	17 294,23	0,00	17 294,23	4 092,23	3 951,34	1 729,42	7 521,23	27 076,44

Źródło: Opracowanie własne

Siano

Sianem nazywa się zielone rośliny skoszone przed ukończeniem wzrostu i rozwoju oraz wysuszone w naturalnych warunkach do takiego stanu (15-17% wody), aby można je było bezpiecznie przechowywać. W bilansie zasobów siana na cele energetyczne uwzględniono areał z trwałych użytków zielonych nieużytkowanych. Założono ponadto, że średni plon suchej masy wynosi 4,5 t/ha. Nie brano tu pod uwagę powierzchni nieużytkowanych pastwisk, gdyż plon suchej masy jest trudny do pozyskania z tych terenów. Do wyliczeń przyjęto wartość opałową siana, która wynosi średnio 14 GJ/Mg oraz sprawność pozyskiwania na poziomie 80%.

W tabeli poniżej podano szacunkową ilość siana, które można wykorzystać na cele energetyczne. Trzeba jednak wskazać, że wykorzystanie siana jako surowca energetycznego może się okazać kłopotliwe. Szczególnie niekorzystna jest wysoka zawartość chloru w sianie, co powoduje korozję instalacji grzewczych. Z tego względu zaleca się – przy próbach wykorzystania siana do celów energetycznych – szczególną ostrożność oraz dobór odpowiednich kotłów odpornych na korozję spowodowaną spalaniem tego paliwa. Prognozuje się, że we wszystkich analizowanych latach, tj. 2024-2035 potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z siana na terenie gminy Susz będzie równy 9 228,24 GJ/rok.

Tabela 34. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z siana

Lata	Do wykorzystania energetycznego [t]	Potencjał energetyczny [GJ/rok]
2024	823,95	9 228,24
2025	823,95	9 228,24
2026	823,95	9 228,24
2027	823,95	9 228,24
2028	823,95	9 228,24
2029	823,95	9 228,24
2030	823,95	9 228,24
2031	823,95	9 228,24
2032	823,95	9 228,24
2033	823,95	9 228,24
2034	823,95	9 228,24
2035	823,95	9 228,24

Źródło: Opracowanie własne

11.5.5. Biomasa pozyskana z upraw roślin energetycznych

Na terenie Polski, ze względu na uwarunkowania klimatyczne i glebowe, pod uprawy energetyczne mogą być wykorzystywane następujące rośliny: wierzba wiciowa, ślazierc pensylwański, słonecznik bulwiasty, trawy wieloletnie.

Poniżej przedstawiono hipotetyczny potencjał energetyczny pochodzący z zasobów z drewna z roślin energetycznych. Do jego wyliczenia jako powierzchnię upraw roślin energetycznych przyjęto powierzchnię nieużytków występujących na terenie gminy, które można byłoby wykorzystać na cele upraw roślin energetycznych. Prognozuje się, że potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z upraw roślin energetycznych na terenie gminy Susz przez wszystkie analizowane lata będzie stały i będzie on wynosił 3 492,63 GJ/rok.

Tabela 35. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z upraw roślin energetycznych na terenie gminy Susz

Lata	Powierzchnia upraw [ha]	Zasoby drewna [m ³ /rok]	Potencjał energetyczny [GJ/rok]
2024	978,00	545,72	3 492,63
2025	978,00	545,72	3 492,63
2026	978,00	545,72	3 492,63
2027	978,00	545,72	3 492,63
2028	978,00	545,72	3 492,63
2029	978,00	545,72	3 492,63
2030	978,00	545,72	3 492,63

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

Lata	Powierzchnia upraw [ha]	Zasoby drewna [m ³ /rok]	Potencjał energetyczny [GJ/rok]
2031	978,00	545,72	3 492,63
2032	978,00	545,72	3 492,63
2033	978,00	545,72	3 492,63
2034	978,00	545,72	3 492,63
2035	978,00	545,72	3 492,63

Źródło: Opracowanie własne

Dane zbiorcze zawarte w poniższej tabeli obrazują potencjał energetyczny dla gminy Susz pochodzący z biomasy. Największy potencjał posiada biomasa ze słomy, a następnie biomasa z lasów. W związku z tym, propagowanie biomasy jako jednego ze źródeł energii wśród mieszkańców tego obszary, jest istotne ze względu na występujący na terenie potencjał i wartości ekologiczne. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z różnych źródeł na terenie gminy Susz w 2035 roku szacuje się na 71 486,21 GJ, co stanowi o 14,51% mniej w stosunku do roku 2024.

Tabela 36. Potencjał energetyczny biomasy ogółem na terenie gminy Susz

Lata	Słoma	Siano	Biomasa z lasów	Biomasa z sadów	Zasoby drewna odpadowego z dróg	Zasoby drewna z roślin energetycznych	Razem
2024	39 148,06	9 228,24	31 137,29	40,32	571,06	3 492,63	83 617,61
2025	37 999,45	9 228,24	31 137,29	40,32	565,35	3 492,63	82 463,28
2026	36 844,33	9 228,24	31 137,29	40,32	559,70	3 492,63	81 302,52
2027	35 682,73	9 228,24	31 137,29	40,32	554,10	3 492,63	80 135,31
2028	34 514,62	9 228,24	31 137,29	40,32	548,56	3 492,63	78 961,66
2029	33 477,69	9 228,24	31 137,29	40,32	543,07	3 492,63	77 919,25
2030	32 432,20	9 228,24	31 137,29	40,32	537,64	3 492,63	76 868,33
2031	31 378,16	9 228,24	31 137,29	40,32	532,27	3 492,63	75 808,91
2032	30 315,56	9 228,24	31 137,29	40,32	526,94	3 492,63	74 740,99
2033	29 244,41	9 228,24	31 137,29	40,32	521,67	3 492,63	73 664,57
2034	28 164,70	9 228,24	31 137,29	40,32	516,46	3 492,63	72 579,64
2035	27 076,44	9 228,24	31 137,29	40,32	511,29	3 492,63	71 486,21

Źródło: Opracowanie własne

11.6. Energia z biogazu

Biogazownie stanowią instalacje, które wytwarzają energię cieplną i elektryczną z biogazu powstającego w procesie fermentacji beztlenowej. Mogą być jej poddane wszystkie substraty ulegające biodegradacji. Budowane w Polsce biogazownie rolnicze zazwyczaj dysponują mocą elektryczną i cieplną w przedziale od 0,5 MW do 2,0 MW. Niniejszy rodzaj

elektrociepłowni cechuje się szerokim spektrum pozytywnych oddziaływań na otoczenie zarówno przyrodnicze, jak i społeczno-gospodarcze. Jednak w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że biogazownia jest źródłem ekologicznej energii. Jako paliwo wykorzystywane są surowce odnawialne, do których należą głównie rośliny energetyczne, odpady rolnicze pochodzenia roślinnego oraz zwierzęcego. Produkcja energii z ich wykorzystaniem cechuje się niemalże zerowym oddziaływaniem na środowisko w porównaniu do tradycyjnych metod, opartych na takich surowcach, jak węgiel czy ropa naftowa.

Biogazownia jest stabilnym i pewnym źródłem energii cieplnej i elektrycznej, gdyż jest ona wytwarzana w trybie ciągłym przez 90% czasu w ciągu roku. Zarówno ilość, jak i parametry wytworzonej energii są utrzymywane na stałym poziomie, dzięki czemu zwiększa się bezpieczeństwo energetyczne regionu. Wyprodukowana energia elektryczna w biogazowni jest zazwyczaj sprzedawana operatorowi energetycznemu lub ewentualnie dostarczana jest bezpośrednio do pobliskich odbiorców. Ponadto biogazownia może współpracować z lokalnymi sieciami ciepłymi i dostarczać tanią energię do celów grzewczych dla budynków użyteczności publicznej, domów lub bloków mieszkalnych.

Na podstawie dostępnych publikacji szacuje się, że ciepło wyprodukowane przez biogazownię o mocy 1 MW jest w stanie zaspokoić w 100% zapotrzebowanie na c.o. i c.w.u. około 200 domów jednorodzinnych. Ponadto odbiorcami ciepła z biogazowni mogą być zakłady przemysłowe, hodowle zwierząt, suszarnie oraz wszelkie obiekty, które cechują się zapotrzebowaniem na ciepło. Najbardziej efektywne wykorzystanie energii cieplnej ma miejsce w sytuacji, gdy jej odbiorcy znajdują się w niedalekim sąsiedztwie biogazowni (max 1,5 km).

W związku z powyższym biogazownia może więc pełnić rolę lokalnego, ekologicznego źródła prądu i ciepła, które w znacznym stopniu może uniezależnić odbiorców od stale rosnących cen nośników energii. Biogaz o zawartości 65% metanu ma wartość kaloryczną 23 MJ/m³. Po porównaniu do tradycyjnych źródeł energii biogaz okazuje się być dobrym ich zamiennikiem. Dla przykładu jeden metr sześcienny biogazu o wartości opałowej 26 MJ/m³ może zastąpić 0,77 m³ gazu ziemnego lub 1,1 kg węgla kamiennego, czy 2 kg drewna.

Na terenie gminy funkcjonuje biogazownia rolnicza w miejscowości Falknowo, której energia wykorzystywana jest do ogrzewania obiektu przedsiębiorstwa AMEX – BAŹCZEK. Ponadto w najbliższym czasie na terenie gminy Susz zaplanowano budowę kolejnej biogazowni rolniczej o mocy 0,499 MW. Obiekt ten powstanie na działce nr 4/11 w Falknowie. Decyzja

o tej budowie została wydana w 2023 roku. Ponadto w toku jest procedura wydania decyzji na budowę biogazowni rolniczej na działce nr 13/10 w Bronowie.²⁰

Biogaz z oczyszczalni ścieków oraz z odpadów komunalnych

Do bezpośredniej produkcji biogazu najlepiej dostosowane są oczyszczalnie biologiczne, które mają zastosowanie w oczyszczalniach ścieków komunalnych. Ponieważ oczyszczalnie ścieków mają stosunkowo wysokie zapotrzebowanie własne zarówno na energię cieplną i elektryczną, energetyczne wykorzystanie biogazu z fermentacji osadów ściekowych jest uzasadnione dla poprawienia rentowności tych usług komunalnych. Pozyskanie biogazu w celu sprzedaży energii jest uzasadnione tylko w większych oczyszczalniach ścieków przyjmujących średnio ponad 8 000 - 10 000 m³/dobę.

Budowa lokalnej biogazowni oprócz możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii na potrzeby energetyczne gminy pozwoliłaby również na długofalową aktywizację lokalnego sektora rolniczego. Powstanie biogazowni wpływa na wzrost zagospodarowania nieużytków bądź na wykorzystanie nadwyżek produkcji rolnej. Dzięki temu, że dostawy substratów są kontraktowane długoterminowo, jest to bezpieczna i perspektywiczna forma współpracy dla rolników, która zapewnia stałe, gwarantowane dochody. Szacuje się, że około 70% kosztów operacyjnych biogazowni w ciągu roku stanowi zakup substratów, co przy instalacji o mocy 1 MW przekłada się na kwotę w przedziale od 1 mln do 1,5 mln złotych. Lokalni dostawcy mają zatem możliwość znacznego zwiększenia swoich przychodów. Z uwagi na koszty transportu, źródła substratów muszą one znajdować się maksymalnie ok. 20 km od biogazowni, co pozwala na współpracę z dostawcami głównie z terenu gminy, w której jest zlokalizowana instalacja biogazowni.

Potencjał teoretyczny biogazu z oczyszczalni ścieków oszacowano przy założeniu, że do jego wytworzenia wykorzystane zostaną wszystkie ścieki wpływające do oczyszczalni ścieków z terenu gminy. Potencjał ten został przeliczony na jednostki energetyczne i możliwą do uzyskania z tego źródła moc, przyjmując następujące założenia:

- sprawność przetwarzania oczyszczalni ścieków wynosi 100%,
- z 1 000 m³ (1 dam³) wpływających do oczyszczalni ścieków wyłącznie z sektora komunalnego można uzyskać 200 m³ biogazu,
- wytwarzany w komorach fermentacyjnych oczyszczalni ścieków biogaz charakteryzuje się zawartością metanu wahającą się w przedziale 55 – 65%. Do dalszych obliczeń przyjęto średnią wartość, to jest 60%,

---

²⁰ Urząd Miejski w Suszu

- wartość opałową biogazu przy 60% zawartości metanu przyjęto na poziomie 23 MJ/m³, co odpowiada 5,5 – 6,5 kWh/m³.

Uwzględniając aktualnie dostępne urządzenia techniczne, jeden metr sześcienny biogazu pozwala na wyprodukowanie:

- 2,1 kWh energii elektrycznej (przy założonej sprawności układu 33%),
- 5,4 kWh energii cieplnej (przy założonej sprawności układu 85%),
- w skojarzonym wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła: 2,1 kWh energii elektrycznej i 2,9 kWh ciepła.

Tabela 37. Potencjał energetyczny biogazu pochodzącego ze ścieków odprowadzonych z terenu gminy Susz

Wyszczególnienie	Średnioroczna ilość odprowadzonych ścieków [dam ³]	Potencjał biogazu [m ³ /rok]	Ilość potencjalnej energii w biogazie [GJ/rok]	Ilość potencjalnej energii elektrycznej [MWh/rok]	Ilość potencjalnej energii cieplnej [MWh/rok]	Ilość potencjalnej energii w skojarzeniu	
						Ilość energii cieplnej [MWh/rok]	Ilość energii elektrycznej [MWh/rok]
Odprowadzone ścieki z terenu gminy	352,00	70 400,00	1 619,20	739,20	1 900,80	1 020,80	739,20

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z danymi zawartymi w powyższej tabeli, potencjał energetyczny biogazu pochodzącego ze ścieków odprowadzanych z terenu gminy Susz jest równy 1 619,20 GJ/rok.

11.7. Zastosowanie Kogeneracji

Kogeneracja (CHP) polega na skojarzonej, jednoczesnej produkcji energii elektrycznej i cieplnej w jednym procesie technologicznym, który jest bardziej proekologiczny. Do zalet tej technologii należy przede wszystkim wzrost bezpieczeństwa dostaw i sprawności energetycznej oraz znaczne obniżenie zużycia paliwa, w stosunku do konwencjonalnej rozdzielonej produkcji prądu i ciepła. Ponadto ma również wpływ na zmniejszenie kosztów przesyłu energii.

System kogeneracyjny składa się z napędu zasilającego generator elektryczny oraz wytwarzający ciepło użyteczne, odzyskiwane za pośrednictwem wymienników ciepła. W małych układach rozproszonych wykorzystywane są silniki spalinowe lub turbiny gazowe do napędów generatorów energii elektrycznej z jednoczesnym wytwarzaniem ciepła odpadowego ze spalin oraz wody i oleju chłodzącego silnik do wytwarzania pary wodnej lub gorącej wody do celów komunalno-bytowych lub przemysłowych.

Biogazownia rolnicza zlokalizowana w miejscowości Falknowo wykorzystuje wysokosprawną kogenerację. Biogazownia ta posiada moc elektryczną równą 0,999 MW i cieplną równą 1,136 MW. Roczna produkcja energii elektrycznej wynosi 8 348 MWh, natomiast cieplnej 9 484 MWh. Prąd sprzedawany jest do sieci elektroenergetycznej, a ciepło wykorzystywane na potrzeby własne elektrociepłowni.²¹

11.8. Zastosowanie ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych

Istnieje wiele sposobów na zagospodarowanie energii, która przeznaczona jest na straty. W różnych gałęziach przemysłu duże ilości ciepła odpadowego mogą powstawać z urządzeń takich jak: piece piekarnicze, urządzenia do produkcji tworzyw sztucznych, komory lakiernicze, suszarnicze, urządzenia pasteryzujące, instalacje CO, które można wykorzystać w celu podwyższenia efektywności procesów technologicznych. Zainstalowanie systemu odzysku ciepła odpadowego wpływa na redukcję kosztów zużycia energii i zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska.

Zasoby energii odpadowej istnieją we wszystkich tych procesach, w trakcie których powstają produkty główne lub odpadowe o parametrach różniących się od parametrów otoczenia, w tym w szczególności o podwyższonej temperaturze. Można wskazać następujące główne źródła odpadowej energii cieplnej:

- procesy wysokotemperaturowe (na przykład w piecach grzewczych do obróbki plastycznej lub obróbki cieplnej metali, w piekarniach, w części procesów chemicznych), gdzie dostępny poziom temperaturowy jest wyższy od 100°C;
- procesy średnotemperaturowe, gdzie jest dostępne ciepło odpadowe na poziomie temperaturowym rzędu 50 do 100°C (na przykład procesy destylacji i rektyfikacji, przemysł spożywczy i inne);
- zużyte powietrze wentylacyjne o temperaturze zbliżonej do 20°C;
- ciepłe wody odpadowe i ścieki o temperaturze 20 do 50°C.

Z operacyjnego punktu widzenia optymalnym rozwiązaniem jest wykorzystanie ciepła odpadowego bezpośrednio w samym procesie produkcyjnym np. do podgrzewania materiałów wsadowych do procesu, gdyż występuje wówczas duża zgodność między podażą ciepła odpadowego, a jego zapotrzebowaniem do procesu produkcyjnego oraz istnieje zgodność dostępnego i wymaganego poziomu temperatury. Jednak możliwości technologiczne nie pozwalają na wdrożenie takiego procesu w każdym przedsiębiorstwie produkcyjnym. W związku, z czym decyzje związane takim sposobem wykorzystania ciepła w całości spoczywają na podmiocie prowadzącym związaną z tym działalność gospodarczą. Procesy

---

²¹ <https://mapadotacji.gov.pl/projekty/785261/>, <https://polskagrupabiogazowa.pl/inwestycje/falknowo/>

wysoko- i średniotemperaturowe pozwalają wykorzystywać ciepło odpadowe na potrzeby ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody. Jednak odbiór ciepła na cele ogrzewania następuje tylko w sezonie grzewczym w sposób zmieniający się w zależności od temperatur zewnętrznych. Dlatego też w okresie wiosenno–letnim energia ta nie będzie wykorzystywana, a dla pozostałej części roku należy przewidzieć uzupełniające źródło ciepła. W związku z czym, decyzja o niniejszym sposobie wykorzystania ciepła odpadowego powinna być przedmiotem każdorazowej analizy dla określenia opłacalności takiego działania.

Bardzo atrakcyjną opcją jest natomiast wykorzystanie energii odpadowej ze zużytego powietrza wentylacyjnego, gdyż:

- odzysk ciepła z wywiewanego powietrza wentylacyjnego na cele przygotowania powietrza dołotowego jest wykorzystaniem wewnątrz procesowym z jego wszystkimi zaletami,
- w obiektach wyposażonych w instalacje klimatyzacyjne układ taki pozwala na odzyskiwanie chłodu w okresie letnim, zmniejszając zapotrzebowanie energii do napędu klimatyzatorów.

W związku z powyższym zalecane jest stosowanie układów rekuperacji ciepła w układach wentylacji wszystkich obiektów wielko kubaturowych i mieszkaniowych, zwłaszcza wyposażonych w instalacje klimatyzacyjne.

Biorąc pod uwagę możliwości wykorzystania energii odpadowej, należy zauważyć, że podobnie jak w przypadku możliwości wykorzystania nadwyżek energii cieplnej ze źródeł przemysłowych podmioty gospodarcze, dla których działalność związana z zaopatrzeniem w ciepło stanowi (lub może stanowić) działalność marginalną, nie są zainteresowane jej podejmowaniem. Dlatego też głównymi odbiorcami ciepła odpadowego będą podmioty, gdzie te zasoby istnieją.

Nieprzetworzona część odpadów komunalnych jest niewątpliwie znaczącym potencjalnym źródłem energii dla gminy Susz. Alternatywnym sposobem zagospodarowania pozostałości odpadów do składowania, po wcześniejszym wykorzystaniu wszystkich innych sposobów odzysku, jest ich spalanie. Ponadto odpady komunalne poddane procesowi odzysku i recykulacji również tworzą pewną pozostałość dostatecznie bogatą w części palne (część organiczna), która może być wykorzystana z dobrym efektem energetycznym i ekologicznym w spalarni odpadów komunalnych. Jednocześnie wykorzystanie technologii spalania odpadów komunalnych w praktyce, budzi też szereg obaw, gdyż mimo zastosowania w procesie właściwej obróbki termicznej i chemicznej, budzi niepewność dotrzymania (z różnych powodów) reżimu i wymagań technologicznych w eksploatacji, co w efekcie mogłoby spowodować emisję szkodliwych substancji do środowiska.

12. Prognoza zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz

12.1. Prognoza zapotrzebowania na ciepło

Dynamika wzrostu zapotrzebowania na moc i energię cieplną ma ścisły związek z dynamiką rozwoju ludności i jej dążenia do poprawy warunków funkcjonowania, co pociąga za sobą rozwój budownictwa mieszkaniowego, usługowego i przemysłu.

Zgodnie z prognozą liczby mieszkań na terenie gminy Susz do roku 2035 ich liczba wzrośnie. Analogicznie wzrośnie również powierzchnia mieszkań. Mieszkańcy oraz władze gminy będą dążyły do poprawy warunków mieszkaniowych. Prognozę liczby i powierzchni mieszkań prezentują poniższe tabele.

Tabela 38. Prognoza liczby mieszkań do 2035 roku na terenie gminy Susz według okresu budowy

Lata	Przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002	Po 2002	Razem
2024	486	1 245	425	432	573	245	393	3 799
2025	486	1 245	425	432	573	245	406	3 812
2026	486	1 245	425	432	573	245	419	3 825
2027	486	1 245	425	432	573	245	432	3 838
2028	486	1 245	425	432	573	245	445	3 851
2029	486	1 245	425	432	573	245	458	3 864
2030	486	1 245	425	432	573	245	471	3 877
2031	486	1 245	425	432	573	245	484	3 890
2032	486	1 245	425	432	573	245	497	3 903
2033	486	1 245	425	432	573	245	510	3 916
2034	486	1 245	425	432	573	245	523	3 929
2035	486	1 245	425	432	573	245	536	3 942

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Prognoza powierzchni użytkowej mieszkań do 2035 roku na terenie gminy Susz według okresu budowy

Lata	Przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002	Po 2002	Razem
2024	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	54 621	272 072
2025	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	56 867	274 318
2026	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	59 113	276 564
2027	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	61 360	278 811
2028	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	63 606	281 057
2029	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	65 852	283 303
2030	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	68 099	285 550
2031	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	70 345	287 796
2032	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	72 591	290 042

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

Lata	Przed 1918	1918 - 1944	1945 - 1970	1971 - 1978	1979 - 1988	1989 - 2002	Po 2002	Razem
2033	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	74 837	292 288
2034	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	77 084	294 535
2035	26 939	77 224	24 888	26 319	39 859	22 222	79 330	296 781

Źródło: Opracowanie własne

Działania termomodernizacyjne przeprowadzane są w zakresie dostosowanym do możliwości finansowych mieszkańców. Przyjęta ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. 2023 poz. 2496) pozwala na ożywienie tempa prac.

Praktyka wskazuje, że najlepsze efekty oszczędzania energii w budynkach uzyskuje się poprzez ocieplenie stropodachów, ścian zewnętrznych i stropów piwnic, wraz z regulacją i automatyką systemu grzewczego budynku. Wymiana okien i drzwi na nowe o zwiększonej izolacyjności cieplnej i szczelności dokonywana jest, gdy stare są w złym stanie technicznym. Opłacalny zakres termomodernizacji musi określić audyt energetyczny w oparciu o ocenę kosztów i oszczędności poszczególnych elementów działań termomodernizacyjnych.

W związku z rosnącymi kosztami ogrzewania budynków mieszkalnych, obserwowane jest coraz większe zainteresowanie wykonywaniem prac termomodernizacyjnych. W prognozie założono stopniowe prace termomodernizacyjne w budynkach mieszkalnych na terenie gminy zgodnie ze scenariuszem rekomendowanym i przyjętym dla niego tempa termomodernizacji budynków do 2040 roku wskazanym w Długoterminowej strategii renowacji budynków – Wspieranie renowacji krajowego zasobu budowlanego. Spodziewany efekt zabiegów termomodernizacyjnych to zmniejszenie zapotrzebowanie na energię ciepłą w docieplonych budynkach rzędu 11,42%. Prognozowane zmiany zapotrzebowania energii cieplnej wskutek opisanych wyżej czynników do 2035 roku przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 40. Planowane efekty działań termomodernizacyjnych - budynki mieszkalne

a) budynki wybudowane do 1966 roku

Lata	do 1966							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomod. [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomod.	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomod.	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2024	162 604,26	2 156	75	717	1 439	37 853	108 529	146 382
2025	162 604,26	2 156	75	798	1 358	42 129	102 420	144 549
2026	162 604,26	2 156	75	879	1 277	46 406	96 311	142 716
2027	162 604,26	2 156	75	960	1 196	50 682	90 202	140 883
2028	162 604,26	2 156	75	1 041	1 115	54 958	84 093	139 051
2029	162 604,26	2 156	75	1 122	1 034	59 234	77 984	137 218
2030	162 604,26	2 156	75	1 203	953	63 511	71 875	135 385
2031	162 604,26	2 156	75	1 284	872	67 787	65 766	133 553
2032	162 604,26	2 156	75	1 365	791	72 063	59 657	131 720
2033	162 604,26	2 156	75	1 446	710	76 340	53 548	129 887
2034	162 604,26	2 156	75	1 527	629	80 616	47 439	128 055
2035	162 604,26	2 156	75	1 608	548	84 892	41 330	126 222

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

b) budynki wybudowane w latach 1967-1985

Lata	1967-1985							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomod. [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomod.	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomod.	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2024	66 707	1 005	66	304	701	14 125	46 529	60 654
2025	66 707	1 005	66	342	663	15 890	44 007	59 897
2026	66 707	1 005	66	380	625	17 656	41 485	59 141
2027	66 707	1 005	66	418	587	19 421	38 962	58 384
2028	66 707	1 005	66	456	549	21 187	36 440	57 627
2029	66 707	1 005	66	494	511	22 953	33 918	56 871
2030	66 707	1 005	66	532	473	24 718	31 396	56 114
2031	66 707	1 005	66	570	435	26 484	28 873	55 357
2032	66 707	1 005	66	608	397	28 249	26 351	54 601
2033	66 707	1 005	66	646	359	30 015	23 829	53 844
2034	66 707	1 005	66	684	321	31 781	21 307	53 087
2035	66 707	1 005	66	722	283	33 546	18 784	52 330

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

c) budynki wybudowane w latach 1986-1992

Lata	1986-1992							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomod. [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomod.	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomod.	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2024	3 692	57	65	15	42	686	2 713	3 398
2025	3 692	57	65	17	40	777	2 582	3 359
2026	3 692	57	65	19	38	869	2 451	3 320
2027	3 692	57	65	21	36	960	2 321	3 281
2028	3 692	57	65	23	34	1 051	2 190	3 242
2029	3 692	57	65	25	32	1 143	2 060	3 202
2030	3 692	57	65	27	30	1 234	1 929	3 163
2031	3 692	57	65	29	28	1 326	1 798	3 124
2032	3 692	57	65	31	26	1 417	1 668	3 085
2033	3 692	57	65	33	24	1 509	1 537	3 046
2034	3 692	57	65	35	22	1 600	1 407	3 007
2035	3 692	57	65	37	20	1 691	1 276	2 967

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

d) budynki wybudowane w latach 1993-1997

Lata	1993-1997							
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomod. [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomod.	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomod.	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]
2024	4 923	94	52	18	76	658	3 983	4 641
2025	4 923	94	52	21	73	768	3 826	4 594
2026	4 923	94	52	24	70	878	3 669	4 547
2027	4 923	94	52	27	67	987	3 512	4 500
2028	4 923	94	52	30	64	1 097	3 356	4 453
2029	4 923	94	52	33	61	1 207	3 199	4 406
2030	4 923	94	52	36	58	1 317	3 042	4 359
2031	4 923	94	52	39	55	1 426	2 886	4 312
2032	4 923	94	52	42	52	1 536	2 729	4 265
2033	4 923	94	52	45	49	1 646	2 572	4 218
2034	4 923	94	52	48	46	1 755	2 415	4 171
2035	4 923	94	52	51	43	1 865	2 259	4 124

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035

e) budynki wybudowane od 1998 roku

Lata	od 1998								Łączne zapotrzebowanie na ciepło dla wszystkich budynków [GJ]
	Zapotrzebowanie na ciepło bez usprawnień termomod. [GJ]	Liczba mieszkań	GJ/mieszkanie	Liczba mieszkań po termomodernizacji	Liczba mieszkań nie poddanych termomodernizacji	Zapotrzebowanie na ciepło budynków poddanych termomod.	Zapotrzebowanie na ciepło budynków nie poddanych termomod.	Łączne zapotrzebowanie na ciepło [GJ]	
2024	31 382	487	64	97	390	4 373	25 134	29 507	244 582,19
2025	32 027	500	64	116	384	5 199	24 600	29 799	242 197,88
2026	32 639	513	64	135	378	6 010	24 054	30 064	239 787,32
2027	33 220	526	63	154	372	6 805	23 498	30 303	237 351,18
2028	33 768	539	63	174	365	7 627	22 871	30 499	234 871,18
2029	34 283	552	62	194	358	8 431	22 239	30 670	232 366,94
2030	34 766	565	62	215	350	9 257	21 542	30 799	229 820,44
2031	35 217	578	61	236	342	10 062	20 844	30 905	227 250,97
2032	35 636	591	60	258	333	10 885	20 085	30 971	224 640,83
2033	36 022	604	60	280	324	11 685	19 329	31 014	222 008,92
2034	36 376	617	59	303	314	12 500	18 519	31 019	219 337,87
2035	36 697	630	58	326	304	13 288	17 715	31 003	216 646,16

Źródło: Opracowanie własne

Wykonanie usprawnień termomodernizacyjnych w budynkach mieszkalnych pozwoli na ograniczenie zapotrzebowania na ciepło.

Na zapotrzebowanie na ciepło gospodarstw domowych, oprócz ogrzewania pomieszczeń, składa się również zużycie energii cieplnej do wykorzystywania ciepłej wody użytkowej oraz zużycie energii cieplnej podczas przygotowania posiłków.

W poniższej tabeli przedstawiono łączne zapotrzebowanie na ciepło w budynkach mieszkalnych. Prognozuje się, że zapotrzebowanie to w 2035 roku zmniejszy się o 11,72% w stosunku do roku 2024.

Tabela 41. Prognozowane zapotrzebowanie na ciepło w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Susz do 2035 roku

Lata	Zużycie energii cieplnej do ogrzewania pomieszczeń [GJ/rok]	Zużycie energii cieplnej do wytwarzania ciepłej wody użytkowej [GJ/rok]	Zużycie energii cieplnej podczas przygotowania posiłków [GJ/rok]	Łączne zużycie energii cieplnej [GJ/rok]
2024	244 582,19	45 743,47	14 975,66	305 301,32
2025	242 197,88	44 906,74	15 026,90	302 131,52
2026	239 787,32	44 085,31	15 078,15	298 950,78
2027	237 351,18	43 278,91	15 129,40	295 759,49
2028	234 871,18	42 487,26	15 180,64	292 539,08
2029	232 366,94	41 710,09	15 231,89	289 308,92
2030	229 820,44	40 947,13	15 283,13	286 050,70
2031	227 250,97	40 198,13	15 334,38	282 783,48
2032	224 640,83	39 462,84	15 385,63	279 489,30
2033	222 008,92	38 740,99	15 436,87	276 186,78
2034	219 337,87	38 032,34	15 488,12	272 858,33
2035	216 646,16	37 336,66	15 539,36	269 522,18

Źródło: Opracowanie własne

W przypadku budynków użyteczności publicznej przewiduje się, że w 2035 roku zapotrzebowanie na energię cieplną zmniejszy się o 14,42%. Jest to spowodowane koniecznością realizacji działań termomodernizacyjnych w części obiektów na terenie gminy Susz. Natomiast w przypadku zakładów przemysłowych zakłada się, że zużycie energii cieplnej będzie utrzymywać się na takim samym poziomie. W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące prognozowanego zapotrzebowania na ciepło w budynkach użyteczności publicznej i zakładach przemysłowych na terenie gminy Susz do roku 2035.

Tabela 42. Prognozowane zapotrzebowanie na ciepło w budynkach użyteczności publicznej i zakładach przemysłowych na terenie gminy Susz do 2035 roku

Lata	Budynki z sektora publicznego [GJ/rok]	Zakłady przemysłowe [GJ/rok]
2024	5 493,73	2 023,52
2025	5 421,69	2 023,52
2026	5 349,66	2 023,52
2027	5 277,62	2 023,52
2028	5 205,58	2 023,52
2029	5 133,55	2 023,52
2030	5 061,51	2 023,52
2031	4 989,47	2 023,52
2032	4 917,44	2 023,52
2033	4 845,40	2 023,52
2034	4 773,37	2 023,52
2035	4 701,33	2 023,52

Źródło: Opracowanie własne

Prognozuje się, że w 2035 roku łączne zużycie energii cieplnej na terenie gminy Susz, zarówno w budynkach mieszkalnych, budynkach użyteczności publicznej, jak i zakładach przemysłowych spadnie o 11,69% w stosunku do roku 2024. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 43. Łączne prognozowane zużycie energii cieplnej do 2035 roku na terenie gminy Susz

Lata	Łączne prognozowane zużycie energii cieplnej [GJ/rok]	
	GJ/rok	MWh/rok
2024	312 818,57	86 650,74
2025	309 576,73	85 752,76
2026	306 323,96	84 851,74
2027	303 060,63	83 947,79
2028	299 768,18	83 035,79
2029	296 465,99	82 121,08
2030	293 135,73	81 198,60
2031	289 796,47	80 273,62
2032	286 430,26	79 341,18
2033	283 055,70	78 406,43
2034	279 655,22	77 464,49
2035	276 247,03	76 520,43

Źródło: Opracowanie własne

12.2. Prognoza zapotrzebowania na energię elektryczną

Na podstawie prognozy liczby mieszkańców na terenie gminy Susz, a także aktualnego zużycia energii elektrycznej przez jednego mieszkańca województwa warmińsko-mazurskiego sporządzono kalkulacje w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną w latach 2024-2035. Założono, że spadek zapotrzebowania na energię spowodowany spadkiem liczby ludności na terenie gminy oraz stosowaniem energooszczędnego sprzętu RTV i AGD. Należy spodziewać się, iż zapotrzebowanie na energię elektryczną w latach 2024-2035 zmniejszy się o 4,77%. Wyniki zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 44. Prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną na terenie gminy Susz

Lata	Zapotrzebowanie na energię w gospodarstwach domowych MWh/rok	Zapotrzebowanie na energię u odbiorców przemysłowych MWh/rok	Ogółem [MWh/rok]
2024	8 145,56	1 964,03	10 109,59
2025	7 996,57	2 039,57	10 036,13
2026	7 850,29	2 120,50	9 970,80
2027	7 706,70	2 201,44	9 908,14
2028	7 565,73	2 287,77	9 853,50
2029	7 427,34	2 379,50	9 806,83
2030	7 291,48	2 465,83	9 757,30
2031	7 158,10	2 562,95	9 721,05
2032	7 027,17	2 660,07	9 687,24
2033	6 898,63	2 762,59	9 661,22
2034	6 772,44	2 870,50	9 642,94
2035	6 648,56	2 978,42	9 626,98

Źródło: Opracowanie własne

12.3. Prognoza zapotrzebowania na gaz

Prognozę zaopatrzenia na paliwa gazowe skalkulowano na podstawie danych PGNiG Sp. z o.o. dotyczących zużycia gazu ziemnego na terenie gminy Susz w latach 2018-2022. Po przeanalizowaniu danych można zauważyć zmniejszające się zapotrzebowanie na paliwa gazowe, co jest spowodowane zmniejszającą się liczbą odbiorców gazu w sektorze Przemysł i budownictwo. W 2035 roku prognozuje się wzrost zapotrzebowania na gaz rzędu 0,32% w stosunku do 2024 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 45. Prognozowane zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Susz do roku 2035

Rok	Zużycie gazu w ciągu roku [MWh]				
	Gospodarstwa domowe	Przemysł i budownictwo	Handel i usługi	Pozostali	Ogółem
2024	7 809,58	5 496,27	2 181,69	57,42	15 544,96
2025	7 887,68	5 386,35	2 203,50	56,27	15 533,80
2026	7 966,55	5 278,62	2 225,54	55,14	15 525,86
2027	8 046,22	5 173,05	2 247,80	54,04	15 521,10
2028	8 126,68	5 069,59	2 270,27	52,96	15 519,50
2029	8 207,95	4 968,19	2 292,98	51,90	15 521,02
2030	8 290,03	4 868,83	2 315,91	50,86	15 525,63
2031	8 372,93	4 771,45	2 339,06	49,85	15 533,29
2032	8 456,66	4 676,02	2 362,46	48,85	15 543,98
2033	8 541,22	4 582,50	2 386,08	47,87	15 557,68
2034	8 626,63	4 490,85	2 409,94	46,91	15 574,34
2035	8 712,90	4 401,04	2 434,04	45,98	15 593,95

Źródło: Opracowanie własne

13. Współpraca z innymi gminami w zakresie gospodarki energetycznej

Gmina Susz sąsiaduje z następującymi gminami: Stary Dziergoń, Zalewo, Iława, Kisielice i Prabuty.

Współpraca gmin może polegać na wspólnym opracowaniu programów, koncepcji, które będą uwzględniać ich możliwości dotyczące gospodarki energetycznej. Będzie miało to wpływ na niższe koszty planowania i wdrażania wypracowanych rozwiązań oraz większe korzyści dla środowiska ze względu na ich realizację na większym obszarze. Współpraca taka wpływa na dysponowanie większymi środkami finansowymi, rzeczowymi oraz ludzkimi (większa liczba pracowników, ekspertów i doświadczenia).

Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie gospodarki energetycznej może polegać na wspólnej budowie na obszarze przygranicznym zakładu ciepłowniczego opartego również o energię ze źródeł odnawialnych lub utworzeniu klastra opartego na idei solarów produkujących ciepłą wodę użytkową na terenie obu sąsiednich gmin. Ponadto, jeśli któraś z gmin będzie dysponować nadwyżkami energii może ją też sprzedawać gminie sąsiedniej lub wspólnie organizować produkcję i sprzedaż energii na swoje potrzeby.

Warto nadmienić, iż na realizację inwestycji w partnerstwie z zakresu gospodarki energetycznej jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymać dofinansowanie z dostępnych źródeł zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej. Niniejsza możliwość finansowania przedsięwzięć z zakresu gospodarki energetycznej może zachęcić Gminę Susz oraz jej sąsiada do realizacji wspólnych inwestycji w niniejszym zakresie.

Natomiast w zakresie zaopatrzenia gminę w energię elektryczną może uczestniczyć w przygotowaniu wspólnego przetargu samorządów powiatu ławskiego na wyłonienie dostawcy energii elektrycznej. Na podstawie aktualnych prognoz oraz opracowań dotyczących przewidywanego zużycia energii elektrycznej w Polsce, należy stwierdzić, że zużycie energii elektrycznej będzie systematycznie wzrastać, głównie w gospodarce komunalnej oraz w średnim i drobnym przemyśle. Spadnie natomiast zużycie energii elektrycznej w dużym przemyśle, co jest bezpośrednio związane z restrukturyzacją gospodarki i wprowadzeniem energooszczędnych technologii.

W ramach zaopatrzenia w paliwa gazowe istnieją ograniczone możliwości współpracy wspólnego działania kilku gmin w ramach modernizacji istniejących oraz budowy nowych odcinków sieci gazowych. Rozproszona zabudowa, decyduje o realnych barierach ekonomiczno-kosztowych związanych z budową sieci gazociągowych.

Realizacja założeń Polityki energetycznej Polski na terenie gminy odbywa się poprzez stałe dążenie do wykorzystania niskoemisyjnych źródeł energii, poprawę efektywności energetycznej istniejących źródeł ciepła, termomodernizację budynków przyczyniającą się do zmniejszenia zużycia paliw oraz dążenie do wykorzystania OZE.

Gmina Susz należy do grupy zakupowej, w ramach której dokonuje zakupu energii elektrycznej na potrzeby szkół i obiektów użyteczności publicznej.²²

W celu określenia konkretnych kierunków współpracy Gminy Susz z gminami sąsiednimi w zakresie zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, wysłano pismo do wszystkich gmin sąsiednich wraz z ankietą. Odpowiedzi zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 46. Zakres współpracy gminy Susz z gminami sąsiadującymi

Gmina Stary Dzierżoń	
Współpraca w zakresie gospodarki energetycznej	Gminy dotychczas ze sobą nie współpracowały. Gmina Stary Dzierżoń nie jest zainteresowana współpracą z Gminą Susz.
Gmina Zalewo	
Współpraca w zakresie gospodarki energetycznej	Gminy dotychczas ze sobą nie współpracowały. Gmina Zalewo jest zainteresowana współpracą z Gminą Susz w zakresie wspólnego wyłonienia dostawcy energii elektrycznej.
Gmina Ława	
Współpraca w zakresie gospodarki energetycznej	Gminy dotychczas ze sobą nie współpracowały. Gmina Ława nie jest zainteresowana współpracą z Gminą Susz.
Gmina Kisielice	
Współpraca w zakresie gospodarki energetycznej	Gminy dotychczas ze sobą nie współpracowały. Gmina Kisielice nie jest zainteresowana współpracą z Gminą Susz.
Gmina Prabuty	

²² Urząd Miejski w Suszu

Współpraca w zakresie gospodarki energetycznej	Gminy dotychczas ze sobą nie współpracowały. Gmina Prabuty jest zainteresowana współpracą z Gminą Susz w zakresie do ustalenia.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet przesłanych przez gminy sąsiadujące z gminą Susz

14. Powiązania założeń z dokumentami strategicznymi

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955

Dyrektywa ustanawia wspólne ramy działań na rzecz promowania efektywności energetycznej w Unii Europejskiej. Celem niniejszej dyrektywy jest poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Efektywność energetyczną należy uznać za kluczowy element i jedno z głównych kryteriów przyszłych decyzji inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii. Zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” należy stosować, uwzględniając przede wszystkim podejście oparte na efektywności systemu oraz perspektywę społeczną i zdrowotną, przy czym należy zwracać uwagę na bezpieczeństwo dostaw, integrację systemu energetycznego i przejście na neutralność klimatyczną. W rezultacie zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna przyczynić się do zwiększenia efektywności poszczególnych sektorów zastosowań końcowych i całego systemu energetycznego. Stosowanie tej zasady powinno również wspierać inwestycje w energooszczędne rozwiązania przyczyniające się do realizacji celów środowiskowych rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowanie energii ze źródeł odnawialnych

Zgodnie z art. 194 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wspieranie odnawialnych form energii jest jednym z celów unijnej polityki energetycznej. Cel ten jest realizowany przez niniejszą dyrektywę. Zwiększone stosowanie energii ze źródeł odnawialnych stanowi istotny element działań prowadzących do redukcji emisji gazów cieplarnianych i wypełnienia unijnych zobowiązań w ramach Porozumienia paryskiego z 2015 r. w sprawie zmian klimatu przyjętego na zakończenie 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu, a także realizacji unijnych ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030, w tym wiążącego celu Unii, jakim jest zmniejszenie do 2030 r. emisji o co najmniej 40% w stosunku do poziomów z 1990 r.

Oznacza to, że konieczne jest wdrożenie przedsięwzięć wpływających na zwiększenie produkcji energii z OZE na terenie całego kraju.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE

Dyrektywa ustanawia wspólne zasady dotyczące wytwarzania, przesyłu, dystrybucji, magazynowania energii i dostaw energii elektrycznej, wraz z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów, w celu stworzenia prawdziwie zintegrowanych, konkurencyjnych, ukierunkowanych na potrzeby konsumenta, elastycznych, uczciwych i przejrzystych rynków energii elektrycznej w Unii Europejskiej. Dodatkowo, zawiera ona m.in. zasady dotyczące rynków detalicznych energii elektrycznej.

Przy opracowaniu Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035, wzięto pod uwagę zapisy ww. dyrektywy.

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku

Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r. uchwałą nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264).

Celem polityki energetycznej państwa jest: bezpieczeństwo energetyczne przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.

W ramach celów szczegółowych wyznaczono:

1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;
2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;
3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych;
4. Rozwój rynków energii;
5. Wdrożenie energetyki jądrowej;
6. Rozwój odnawialnych źródeł energii;
7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;
8. Poprawa efektywności energetycznej.

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 wpłyną na realizację wszystkich celów, które zostały wyznaczone w projekcie Polityka energetyczna Polski do 2040 roku. Założenia dokumentu mają na celu zapewnić efektywność i bezpieczeństwo energetyczne na terenie gminy Susz.

Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Dokument został przyjęty uchwałą nr XIV/243/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2020 r.

Celem głównym Strategii jest: Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy.

Ponadto zostały wyznaczone cele strategiczne i operacyjne, aby uszczegółwić działania w zakresie rozwoju województwa. Brzmiały one:

- cel strategiczny 1. Kompetencje przyszłości
  - cel operacyjny 1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
  - cel operacyjny 1.2. Nowoczesne usługi
  - cel operacyjny 1.3. Profesjonalne organizacje
- cel strategiczny 2. Inteligentna produktywność
  - cel operacyjny 2.1. Satysfakcjonująca praca
  - cel operacyjny 2.2. Inteligentna specjalizacja
  - cel operacyjny 2.3. Wysoka konkurencyjność
- cel strategiczny 3. Kreatywna aktywność
  - cel operacyjny 3.1. Inspirująca twórczość
  - cel operacyjny 3.2. Efektywna współpraca
  - cel operacyjny 3.3. Ukształtowana tożsamość
- cel strategiczny 4. Mocne fundamenty
  - cel operacyjny 4.1. Silny kapitał społeczny
  - cel operacyjny 4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
  - cel operacyjny 4.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 pokrywają się z działaniami zawartymi w celu operacyjnym 4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju. Wyznaczone w nim zadania mają na celu poprawę sieci elektroenergetycznej, ciepłownictwa, sieci gazowej i rozwój odnawialnych źródeł energii, czyli tożsame z zadaniami wyznaczonymi w niniejszym dokumencie.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r.

Celem głównym polityki przestrzennej jest: Ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawa kształtowania polityki przestrzennej województwa.

Celami szczegółowymi określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego są:

- dążenie w gospodarowaniu przestrzenią do uporządkowania i harmonii pomiędzy różnymi elementami i funkcjami tej przestrzeni dla ochrony ładu przestrzennego, jako niezbędnego wyznacznika równoważenia rozwoju,

- podwyższenie konkurencyjności regionu, w szczególności poprzez podnoszenie innowacyjności i atrakcyjności jego głównych ośrodków miejskich,
- poprawa jakości wewnętrznej regionu poprzez promowanie integracji funkcjonalnej i tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich z wykorzystaniem potencjałów wewnętrznych,
- poprawa dostępności terytorialnej regionu w relacjach zewnętrznych i wewnętrznych poprzez rozwijanie systemów infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,
- zachowanie i odtwarzanie wysokiej jakości struktur przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych regionu oraz zrównoważone korzystanie z zasobów środowiska, stanowiące istotny element polityki rozwoju województwa,
- zwiększenie odporności przestrzeni województwa na zagrożenia naturalne i antropogeniczne oraz utratę bezpieczeństwa energetycznego, a także uwzględnienie w polityce przestrzennej regionu potrzeb obronnych państwa.

W związku z tym, iż jednym z celów szczegółowych wyżej wskazanego dokumentu jest zwiększenie odporności przestrzeni województwa na utratę bezpieczeństwa energetycznego, jest on spójny z Założeniami do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, gdyż dokument ten dąży do tego samego celu.

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXIV/382/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2021 r.

W Programie zostało wyznaczone 10 obszarów interwencji wraz z celami, których realizacja ma wpłynąć na poprawę stanu środowiska:

- obszar interwencji 1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
  - cel 1.1. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu
- obszar interwencji 2. Zagrożenia hałasem
  - cel 2.1. Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko-mazurskim
- obszar interwencji 3. Pola elektromagnetyczne
  - cel 3.1. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- obszar interwencji 4. Gospodarowanie wodami
  - cel 4.1. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, jeziornych, przejściowych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)
  - cel 4.2. Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów

dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego

- obszar interwencji 5. Gospodarka wodno-ściekowa
  - cel 5.1. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
- obszar interwencji 6. Zasoby geologiczne
  - cel 6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi
- obszar interwencji 7. Gleby
  - cel 7.1. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu
- obszar interwencji 8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
  - cel 8.1. Gospodarowanie odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego
- obszar interwencji 9. Zasoby przyrodnicze
  - cel 9.1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej
  - cel 9.2. Prowadzenie trwale zróżnicowanej gospodarki leśnej
  - cel 9.3. Zwiększenie lesistości
- obszar interwencji 10. Zagrożenia poważnymi awariami
  - cel 10.1. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków

Realizacja celu 1.1. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu wpisuje się w działania Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035.

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej

Dokument został przyjęty uchwałą nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r.

Celem opracowania Programu ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej są działania naprawcze, które przyczynią się do zmniejszenia przekroczeń imisyjnych w powietrzu. Konieczna jest poprawa jakości powietrza w celu poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego.

Ten sam cel ma zostać osiągnięty poprzez wdrożenie działań określonych w niniejszym dokumencie. W związku z tym, dokumenty te są ze sobą spójne.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Iławskiego do roku 2030

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXX/240/21 Rady Powiatu Iławskiego z dnia 28 października 2021 r.

W Programie zostało wyznaczone 10 obszarów interwencji wraz z celami, których realizacja ma wpłynąć na poprawę stanu środowiska:

- obszar interwencji 1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
  - cel 1.1. Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu
- obszar interwencji 2. Zagrożenia hałasem
  - cel 2.1. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców powiatu
- obszar interwencji 3. Pola elektromagnetyczne
  - cel 3.1. Kontrola niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego do środowiska na terenie powiatu
- obszar interwencji 4. Gospodarowanie wodami
  - cel 4.1. Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokajanie potrzeb wodnych powiatu przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód
- obszar interwencji 5. Gospodarka wodno-ściekowa
  - cel 5.1. Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową
- obszar interwencji 6. Zasoby geologiczne
  - cel 6.1. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji
- obszar interwencji 7. Gleby
  - cel 7.1. Użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego
- obszar interwencji 8. Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
  - cel 8.1. Racjonalne gospodarowanie odpadami
- obszar interwencji 9. Zasoby przyrodnicze
  - cel 9.1. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody
- obszar interwencji 10. Zagrożenia poważnymi awariami
  - cel 10.1. Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii

Realizacja działań w ramach Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 są tożsame z realizacją celu

1.1. Programu, który brzmi: spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu.

Strategia Rozwoju Gminy Susz na lata 2015-2025

Dokument został przyjęty uchwałą nr XI/113/2015 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 17 grudnia 2015 r.

W ramach Strategii wyznaczono 5 celów strategicznych, którym przyporządkowano cele operacyjne. Brzmiały one następująco:

- cel strategiczny I. Rozwój infrastruktury technicznej:
  - cel operacyjny 1. Rozwój i poprawa infrastruktury wodno-ściekowej,
  - cel operacyjny 2. Rozwój i poprawa infrastruktury drogowej, zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz wzrost bezpieczeństwa ruchu drogowego,
  - cel operacyjny 3. Rozwój i poprawa infrastruktury około drogowej,
  - cel operacyjny 4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
  - cel operacyjny 5. Rozbudowa infrastruktury teleinformacyjnej oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego,
  - cel operacyjny 6. Wspieranie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym,
- cel strategiczny II. Tworzenie optymalnych warunków do rozwoju turystyki i kultury oraz pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego:
  - cel operacyjny 1. Rozwój i poprawa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki,
  - cel operacyjny 2. Wykorzystywanie i ochrona zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego oraz ich zagospodarowanie,
  - cel operacyjny 3. Aktywna promocja walorów turystycznych gminy oraz opracowanie planu promocji,
  - cel operacyjny 4. Promocja lokalnego dziedzictwa,
  - cel operacyjny 5. Ochrona i zachowanie bioróżnorodności przyrody,
- cel strategiczny III. Przyspieszenie rozwoju gospodarczego poprzez kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości:
  - cel operacyjny 1. Inicjowanie powstawania nowych podmiotów gospodarczych oraz kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości,
  - cel operacyjny 2. Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej w gminie,
  - cel operacyjny 3. Wspieranie rozwoju spółdzielni socjalnych oraz innych przedsiębiorstw społecznych,
- cel strategiczny IV. Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz dochodów rolników:

- cel operacyjny 1. Inicjowanie działań prowadzących do poprawy wydajności i jakości produkcji rolnej,
  - cel operacyjny 2. Rozwój pozarolniczych form działalności gospodarczej,
  - cel operacyjny 3. Rozwój gospodarstw ekologicznych,
  - cel operacyjny 4. Rozwój i promocja grup producenckich oraz rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- cel strategiczny V. Poprawa jakości infrastruktury kulturalno-oświatowej oraz intensyfikacja działań sprzyjających rozwojowi kultury:
- cel operacyjny 1. Poprawa warunków funkcjonowania oraz rozwój obiektów dydaktycznych, kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych,
  - cel operacyjny 2. Zwiększenie dostępu do kultury jako sposobu spędzania wolnego czasu,
  - cel operacyjny 3. Wyrównanie szans edukacyjnych oraz stworzenie optymalnych warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży,
  - cel operacyjny 4. Poprawa standardu infrastruktury sportowej oraz zwiększenie efektywności jej wykorzystania.

Niniejsze Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 są spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Susz, ponieważ Założenia te przyczyniają się do realizacji celu operacyjnego 4. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach realizacji celu strategicznego I. Rozwój infrastruktury technicznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Susz na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026

Niniejszy dokument został przyjęty uchwałą nr XI/119/2019 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 7 listopada 2019 r.

W ramach tego Programu wyznaczono 10 obszarów interwencji, dla których określono kierunki działań. Zakres ten przedstawia się następująco:

- obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza:
  - ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji,
  - modernizacja energetyczna budynków,
  - edukacja ekologiczna,
- obszar interwencji: Zagrożenia hałasem:
  - ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
  - poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej,

- obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne:
  - ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi,
- obszar interwencji: Gospodarowanie wodami:
  - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
  - ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa:
  - rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
  - poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- obszar interwencji: Zasoby geologiczne:
  - zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi,
- obszar interwencji: Gleby:
  - ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą,
- obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:
  - ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości opadów,
  - promowanie wśród mieszkańców gminy segregacji odpadów,
- obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze:
  - promocja i utrzymanie walorów przyrodniczych,
- obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami:
  - zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych.

Wyznaczony w ramach niniejszych Założeń, cel 1. „Eliminacja „niskiej emisji” poprzez działania termomodernizację oraz uczestnictwo w programach udzielających dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła” przyczynia się do realizacji wszystkich kierunków interwencji określonych dla obszaru Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Susz

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXI/165/2012 Rady Miejskiej w Suszu z dnia 25 października 2012 r.

Podstawowym celem sporządzania Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (SUiKZP) jest określenie polityki przestrzennej – ogólnych kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego gminy prowadzonych przez samorząd gminy.

W Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 uwzględniono założenia znajdujące się w Studium

Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, w szczególności dotyczące uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego infrastruktury technicznej i ochrony środowiska przyrodniczego.

Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Susz

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035 uwzględniają zapisy i ustalenia znajdujące się w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku powyższym dokument jest z nimi spójny.

15. Podsumowanie i wnioski – streszczenie w języku niespecjalistycznym

1. Zgodnie z art. 19 ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne Projekt założeń powinien określać:
  - ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
  - przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie ciepła, energii elektrycznej i paliw gazowych,
  - możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w instalacjach odnawialnego źródła energii, energii elektrycznej i ciepła użytkowego wytwarzanych w kogeneracji oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych,
  - możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej,
  - zakres współpracy z innymi gminami.
2. Liczba mieszkańców na terenie gminy Susz w roku 2022 roku wynosiła 11 866 osób. Zgodnie ze sporządzoną prognozą liczby ludności na podstawie danych archiwalnych, przewiduje się, że do 2035 roku, wartość mieszkańców na terenie gminy zmniejszy się.
3. Na terenie gminy Susz funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy, który składa się z kotłowni i sieci ciepłowniczej, której właścicielem jest Gmina Susz. Za eksploatację instalacji odpowiedzialne jest przedsiębiorstwo PROMEX-SUSZ Sp. z o.o. Ciepło z systemu ciepłowniczego dostarczane jest budynkom wielorodzinnym oraz obiektom użyteczności publicznej.
4. Mieszkańcy do ogrzewania budynków mieszkalnych wykorzystują indywidualne źródła ciepła. Najczęściej wykorzystywanym źródłem ciepła są kotły na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa. Stanowią one 31% wszystkich wykorzystywanych źródeł ciepła na terenie gminy Susz. Natomiast najczęściej wykorzystywanym surowcem służącym do opalania są drewno oraz węgiel.

5. Gmina Susz posiada dostęp do sieci gazowej. Przez obszar gminy przebiega sieć gazowa. Źródłem gazu dla gminy jest stacja redukcyjno-pomiarowa wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q = 2\ 000\ \text{m}^3/\text{h}$ znajdująca się w obrębie Bronowo zasilana przez gazociąg wysokiego ciśnienia Stal DN 100 relacji Bronno-Susz. Długość sieci gazowej przebiegającej przez teren gminy Susz jest równa 32 937 m.
6. Na terenie gminy funkcjonuje sieć energetyczna, której dystrybutorem jest ENERGA-OPERATOR S.A. Gmina Susz zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV: GPZ Susz.
7. Gmina Susz w zakresie poprawy zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zaplanowała na najbliższe lata następujące zadania: realizację programu Czyste Powietrze, termomodernizację budynków użyteczności publicznej, budowę instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz realizację działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców.
8. Gmina Susz w znacznym stopniu wykorzystuje potencjał energetyczny z odnawialnych źródeł energii. Na terenie gminy funkcjonują liczne instalacje solarne, elektrownia wodna oraz biogazownia. Ponadto na najbliższe lata zaplanowano budowę kolejnej biogazowni oraz wydano liczne decyzje o warunkach zabudowy dla budowy farm fotowoltaicznych.
9. W zakresie prognozowanego zapotrzebowania na ciepło i energię elektryczną na terenie gminy zaobserwowano spadek. Sytuacja ta wynika ze zmniejszającej się liczby ludności oraz coraz bardziej racjonalnego wykorzystywania zasobów przez mieszkańców gminy Susz, co przynosi korzyści środowiskowe i ekonomiczne. Natomiast w przypadku zaopatrzenia w paliwa gazowe zaobserwowano niewielki wzrost.
10. Ze strony zaopatrzenia gminy w energię, obecnie i w przyszłości nie ma zagrożenia środowiska, natomiast przewiduje się, że stopniowo będzie następować sukcesywna poprawa stanu środowiska, zwłaszcza powietrza atmosferycznego w miarę likwidacji źródeł węglowych. Zapewnione jest również bezpieczeństwo energetyczne gminy przy zachowaniu jej zrównoważonego rozwoju. Zawartość opracowania pn. „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy Susz na lata 2021-2035” odpowiada pod względem redakcyjnym i merytorycznym wymogom Ustawy Prawo energetyczne.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Położenie Gminy Susz zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski	8
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów na terenie gminy Susz w latach 2021-2023.....	9
Tabela 3. Liczba ludności w podziale na płeć zamieszkująca na terenie gminy Susz w latach 2018-2022	9
Tabela 4. Liczba ludności na terenie gminy Susz w latach 2018-2022 według poszczególnych grup wieku.....	10
Tabela 5. Prognoza liczby ludności dla Gminy Susz do 2035 roku	11
Tabela 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na terenie gminy Susz w latach 2018-2023.....	12
Tabela 7. Charakterystyka rezerwatu przyrody Jezioro Gaudy	13
Tabela 8. Charakterystyka rezerwatu przyrody Czernica	13
Tabela 9. Pomniki przyrody znajdujące się na terenie gminy Susz	21
Tabela 10. Wieloletnie temperatury średniomiesięczne [Te(m)], liczba dni ogrzewania [Ld(m)] oraz liczba stopniodni q(m) dla temperatury wewnętrznej 20°C	26
Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Susz w latach 2018-2022.....	27
Tabela 12. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Susz w latach 2018-2022.....	27
Tabela 13. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań na terenie gminy Susz w latach 2018-2022.....	28
Tabela 14. Aktualny stan techniczny lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Susz.....	28
Tabela 15. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	31
Tabela 16. Wynikowe klasy strefy warmińsko-mazurskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	31
Tabela 17. Procentowy udział wykorzystywania ciepła przez poszczególne obiekty podłączone z sieci ciepłowniczej [%]	33
Tabela 18. Dane dotyczące odbiorców i zużycia ciepła z sieci ciepłowniczej na terenie gminy Susz w latach 2020-2023.....	34
Tabela 19. Charakterystyka ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Susz ..	35
Tabela 20. Dane dotyczące długości sieć gazowej przebiegającej przez teren gminy Susz	37
Tabela 21. Ilość i długość przyłączy gazowych na terenie gminy Susz w latach 2020-2023	38
Tabela 22. Zużycie oraz liczba odbiorców gazu zlokalizowanych na terenie gminy Susz w poszczególnych grupach odbiorców w latach 2020-2022.....	39
Tabela 23. Stopień obciążenia Głównego Punktu Zasilania	40
Tabela 24. Stacje transformatorowe na terenie gminy Susz.....	41
Tabela 25. Przebieg sieci elektroenergetycznej na terenie gminy Susz	42
Tabela 26. Charakterystyka oświetlenia ulicznego będącego własnością Energa Oświetlenie Sp. z o.o. na terenie gminy Susz	43
Tabela 27. Planowane inwestycje dotyczące infrastruktury oświetleniowej na terenie gminy Susz w 2024 r.....	44
Tabela 28. Wykaz inwestycji planowanych do realizacji przez Gminę Susz	45
Tabela 29. Wskaźniki monitoringu i ewaluacji Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	48
Tabela 30. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z lasów na terenie gminy Susz ..	56
Tabela 31. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z sadów na terenie gminy Susz.....	57
Tabela 32. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z drewna odpadowego z dróg na terenie gminy Susz	58
Tabela 33. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania ze słomy	60
Tabela 34. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z siana	61
Tabela 35. Potencjał energetyczny biomasy możliwej do pozyskania z upraw roślin energetycznych na terenie gminy Susz	61
Tabela 36. Potencjał energetyczny biomasy ogółem na terenie gminy Susz	62
Tabela 37. Potencjał energetyczny biogazu pochodzącego ze ścieków odprowadzonych z terenu gminy Susz.....	65
Tabela 38. Prognoza liczby mieszkań do 2035 roku na terenie gminy Susz według okresu budowy ..	68
Tabela 39. Prognoza powierzchni użytkowej mieszkań do 2035 roku na terenie gminy Susz według okresu budowy	68

Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta i Gminy
Susz na lata 2021-2035

Tabela 40. Planowane efekty działań termomodernizacyjnych - budynki mieszkalne.....	70
Tabela 41. Prognozowane zapotrzebowanie na ciepło w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Susz do 2035 roku.....	75
Tabela 42. Prognozowane zapotrzebowanie na ciepło w budynkach użyteczności publicznej i zakładach przemysłowych na terenie gminy Susz do 2035 roku	76
Tabela 43. Łączne prognozowane zużycie energii cieplnej do 2035 roku na terenie gminy Susz	76
Tabela 44. Prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną na terenie gminy Susz	77
Tabela 45. Prognozowane zużycie gazu ziemnego na terenie gminy Susz do roku 2035	78
Tabela 46. Zakres współpracy gminy Susz z gminami sąsiadującymi.....	79
Rysunek 1. Położenie gminy Susz na tle powiatu iławskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.	7
Rysunek 2. Układ komunikacyjny gminy Susz	8
Rysunek 3. Położenie rezerwatów przyrody w granicach administracyjnych gminy Susz.....	14
Rysunek 4. Położenie parku krajobrazowego wraz z otuliną w granicach administracyjnych gminy Susz	16
Rysunek 5. Położenie obszarów chronionego krajobrazu w granicach administracyjnych gminy Susz	17
Rysunek 6. Położenie obszarów Natura 2000 w granicach administracyjnych gminy Susz.....	20
Rysunek 7. Położenie pomników przyrody w granicach administracyjnych gminy Susz	23
Rysunek 8. Dzielnice klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn	24
Rysunek 9. Podział Polski na strefy klimatyczne	25
Rysunek 10. Położenie Gminy Susz na tle mapy Polski uwzględniającej energię wiatru w kWh/m ² /rok na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	50
Rysunek 11. Mapa usłonecznienia Polski	52
Rysunek 12. Położenie gminy Susz na mapie rozkładu temperatur na głębokości 2 000 m p.p.t.....	54
Wykres 1. Liczba ludności w podziale na płeć na terenie gminy Susz w latach 2018-2022.....	10
Wykres 2. Rozkład średnich temperatur na terenie gminy Susz.....	26
Wykres 3. Procentowy podział wykorzystywania poszczególnych źródeł ciepła na terenie gminy Susz na podstawie deklaracji CEEB	35
Wykres 4. Średnie miesięczne wartości produkcji energii przez MTW o mocy 3 kW	49
Wykres 5. Średnia miesięczna produkcja energii przez panele fotowoltaiczne	51